

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șlr
20 filerl.
Manuscrise nu să inapo-
tază.

Episcopie orientală maghiară.

— De un preot greco-catolic. —

„Inzadar ar face trecere Români uniți, n'ar profita nimic cu asta. Cu violența lor ține pas și înțelepciunea maghiară. Inființarea episcopiei gr.-or. maghiare încă e proiectată și în curând se va porni mișcarea în toată țara. Asta nu o poate împiedeca Radu cu ai săi. Asta nu ajunge înaintea Papei. Parlamentul va vota cu bucurie această lege, iar Regele o va sancționa. Pe arhiepiscopul gr.-or. îl vor sfîinți, fără ezitare, doi episcopi de aici sau din Bosleau”. **Budapesti Hirlap** Nr. 52—1912.

Planul guvernului unguresc, de-a înființa episcopie maghiară de rit grecesc — fie unită sau neunită cu Roma — nu este nou. Ideea aceasta se urmărește de câteva decenii, iar guvernul a mărturisit-o pe față, ca un punct de program, în plin parlament, încă în 1907.

În ședința din 18 Ianuarie 1907 a Camerei ungare, contele Apponyi, ministrul de culte al coaliției, răspunzând la interpellările baronului Bánffy și ale deputatului Ugron Gábor, declară, că a făcut *inceputul* *inceputului*, pentru ca maghiarii gr.-or. să se organizeze în biserică independentă, deosebită de aceea a Românilor și Sârbilor; deasemenea și chestiunea maghiarilor gr.-cat. a pornit-o și nădăjduiește, că având colaborarea tuturor factorilor competenți, va ajunge la o soluțiune, care va mulțumi pretențiile „patriotismului” și va satisface și sentimentelor naționale ale Ungurilor gr.-cat.

Ceea ce e mai dureros și extrem de simptomatic pentru mersul politicii românești, este tocmai faptul, că nici deputații naționaliști, nici ziarele, inspirate toate de ei, n'au dat absolut nici o atențiune acestor declarații de program ale ministrului de culte. Numai așa s'a putut întâmpla, că o chestiune pregătită cu o stăruință de mai multe decenii, să ne ajungă pe noi ca un trăsnet din senin, acum, când deodată ea a fost aruncată, aproape ca un *fapt implinit*, în opinia publică a țării.

La lumina acestui fulger se întrevăd lucruri și stări de cari trebuie să ne dăm în sfârșit seamă; de o parte pentru ca să preîntîmpinăm primejdia, care se ridică așa de repede și neașteptată asupra noastră; de altă parte, pentru ca să învățăm a fi mai prevăzători și să ne facem o organizare serioasă, înfruntând în viitor ori ce surprize.

El de remarcat anume, că planul, aproape de realizare, al episcopiei maghiare, a surprins și episcopatul greco-catolic și pe oamniul politici români așa de mult, încât abia s'au putut reculege, spre a-și crea în pripă un program de acțiune.

Episcopatul, din nenorocire slăbit prin o vacanță de scaun, cum și prin boale, cari au răpit pe doi din trei arhiepiscopi, a simțit numai decît, că chestiunea aceasta nu mai este pur bisericască. Prin urmare, hotărîndu-se a ținea o conferință la Blaj, a chemat la sfat și elemente de acele, cari până aci nu erau, ori prea puțin erau considerate. Anume: au fost chemați la sfat, pe lângă obișniții canonici și câțiva protopopi — vechii dem-

nitari ai bisericii orientale — și — ce e mai mult — chiar *câțiva* fruntași mireni.

Elementul mirean, care în biserică noastră gr.-cat. a fost consecvent exclus dela deliberări bisericesti — chiar și atunci, când clerul întrunit în sinoade cerea în mod expres ea, pentru mântuirea școalelor de pildă, să fie consultați, prin conferențe, și mireni fruntași. Și iată acum, deodată, au fost rechemati în pripă, și s'a dat astfel dovada, că primejdia e socotită atât de mare, încât ori ce considerații de tradiție și de șablon, trebuie lăsate la o parte.

De fapt, primejdia este extrem de mare. Nu vorba de a se crea un scut oarecare pentru acele fragmente de popor, cari s'ar fi maghiarizat, în cursul vremii, și cari s'ar simți străini în cadrele unei biserici ca a noastră, unde limba vie a poporului e limba liturgică și administrativă, ci e vorba de a se crea o dieceză mai puternică, decît cele ce avem noi Români la Oradea-mare și Lugoj — și de-a lua spre acest scop, peste 140 de sate, cu până în vre-o 140.000 suflete, de sub jurisdicțiunea bisericii românești și a le organiza într-o *biserică maghiară*, care să fie un nou organ și pe terenul bisericesc, — al maghiarizării.

Planul acesta intră perfect în programul politicii de maghiarizare, creat și propagat de cei mai apți pioneri ai imperialismului unguresc. El constituie deci de fapt un *act politic* din cele mai îndrăznețe și nu-i permis a-l considera și judeca numai ca act bisericesc, cum ni-se prezintă.

La declararea acestui război cultural, n'au să sară ca mușcați de șarpe, numai arhiepiscopii bisericii unite, — ei toți Româ-

Viziuni.

De Adrian Corbul.

Le câte ori trec noaptea pe rue de Rivoli, statuia albă a amiralului Coligny mă înfioară ca un spectru. Și privesc lung acel chip de piatră, în dosul zăbrelelor de fier care-l desparte de trotuarul de sub arcade.

Venerabilul hughenot e înfățișat într-o atitudine gravă și tristă, cu casceta de amiral pe frunte, cu bratul îndoit dela cot, cu mâna dusă până aproape de bărbie. O pace solemnă învălește Parisul nocturn, strada Rivoli e mută și tăcută; și arătarea aceea albă sub razele albastre de lună im pare simbolul însăși al Remușării.

Pe acelaș loc, unde se înalță azi statuia, Gaspard de Coligny a căzut într-o zi de un August 1572, lovit în inimă de un glonte de arcebuza, slobozită de peste drum, dela una din ferestrele Luvrului. Bătrînul protestant s'a ales cu patru degete rupte. Autorul acestui laș atentat, un anume Maurenert, nu era de fapt decît instrumentul crimei; ercerul care a conceput-o a fost acela al unei femei, al unei italience, al fatalei Catherine de Medicis, văduva lui Enrie II și mama lui Carol IX, sub care au avut loc, câteva zile după rănirea lui Coligny, neuitatele masacre din noaptea Sf. Bartolomeu!

Orologiul bisericii Saint-Germain-l'Auxerois sună ceasurile două din noapte și undele metalice ale ciocanului de bronz plutesc mai întâi sonore, apoi suspinat deasupra Parisului adormit. O clipă, tăcerea e adâncă; doar pașii mei răsună pe

sub arcade — dar eu cînt înaintez, Parisul veacului nostru dispăre din ochii mei; nu mai văd casele moderne prin fața căroră trec, nici răcnetul îndepărtat al unei trompe de automobil; ei liniștea care mă încojoară se risipește și cele două sunete de orologiu pe cari le-am auzit acum câteva clipe se preschimbă în închipirea mea în niște bătaie de clopot multiple și stridente, căror le urmează nechezat de cai, zăngănit de arme, țipete de agonie... Căci mi-aduc aminte că acum trei veacuri și mai bine, într-o noapte de vară caldă și senină, în noaptea înstelată și dulce din 24 August 1572, semnalul măcelului a pornit din clopotnița aceleiaș catedrale care a sunat pașnic acum câteva minute, ceasurile două din noapte, deasupra Parisului amortit.

Pe sub porțile boltite ale Luvrului, văd plimbându-se încoace și încolo santinelele cu pantaloni roșii, cu chipiul de aceeaș culoare, dat cam pe frunte. Sunt fii vremilor noastre. Acum trei sute de ani, în noaptea Sf. Bartolomeu pe sub aceleași porți se înghesuiau muți și în așteptarea semnalului alți soldați, cu ochii erunți, cu mustățile sburlite de dorința crimei, iar razele lunii se înneacă adumbrite în luciul metalic al platoșelor lor. Acolo a așteptat și ducele de Guise semnalul promis, de acolo s'a avîntat el ca un lup flămînd până la casa amiralului de Coligny. Și în vremea ce în noapte răsunar urletele călăilor și horecîntul de agonie ale victimelor, în vreme ce Francezii catolici îi măcelăreau pe frații lor protestanți, venerabilul amiral era bolnav în pat, bolnav de rana primită cu câteva zile mai înainte dela fereastra Luvrului, ai cărui pereți oeroteau pe femeia oribilă, pe regina monstruoasă, pe tigroaica

de Medicis, pe lângă care lady Macbeth me pare de sigur un suflet blînd și inofensiv.

Gaspard de Coligny zăcea dar pe patu-i de durere. În jurul lui, ginerele său și un preot protestant. Acești oameni citeau biblia. Infernalul sgomot de pe străzi le ajungea deslușit la urechi; ei știau ce-i așteaptă. Și cu toate astea erau calmi. Anoi, ușile sunt doborîte cu furie, ducele de Guise însoțit de sbirii săi intră urlînd în odaie. „Ce dorești?” îl întrebă cu blîndețe moșneagul. „Viața ta și alor tăi” îi răspunde. „Luăți-mi viața” grăiește lin amiralul și mai înainte să-și fi terminat fraza, capul îi este retezat de trup, iar corpul aruncat în curte, unde soldații lui Guise beți de alcool și de sînge, l'au pîngărit apoi în mod îngrozitor. Nici o ființă n'a fost erutată dintre cei găsiți în casa șefului hughenotilor. Și în alte case din Paris, în toate locurile unde erau semnalati protestanții, au avut loc în aceea noapte masacrele pe cari le cunoașteți din istorie!... Iar cei cari au trecut atunci pe dinaintea Luvrului, au putut vedea o umbră pocită de om, rătăcind zănatec prin odăile luminate ale palatului, cu o arcebuza încercată în mîni, pe care o descărea apoi în trecători hohotind de un ris nebun: era Majestatea Sa Carol IX de Valois, demnul fiu al Catherinei de Medicis, care prins de o frenezie de omucidere, seceră prin gloanțe lumea care trecea prin fața palatului său...

Un vînt ușor luncea prin ramurile desfrunzite al copacilor din grădina Tuileries. Vestitul pare se întinde la stînga mea ca o masă sumbră. Un agent polițienesc stă nemîșcat pe refugiul din mijlocul drumului; becurile de gaz clipeșc somno-

ni, toți fruntașii vieții publice românești, cari sunt sau se simt a fi conducători în politica românească. Și vădește o mare slăbiciune a oamenilor noștri politici în prețuirea că până acum nu s'a făcut nici un pas pentru lămurirea din punct de vedere politic, a acestui proiect, atât de primejdios pentru noi toți.

Să nu ne înșele aparențele: să nu credem, că avem a face cu o chestie confesională, în care n'ar fi cuviincios ori oportun să se amestece și cei ce nu aparțin acestei confesii. Nu!

Episcopia proiectată, dacă reușește, e numai un început. Ea arată evident, că guvernul, care lucrează după un program secular, și fiind la un scop mare, îndrăzneț, aș putea zice utopic de mare, pășește acum pe un nou teren: pe terenul bisericesc!

După ce a înjgât școalele la carul său, prin legea apponyană, după ce a pus în rezervă pe preoți cu legea congrui și mai cu seamă cu banul greu al acestei legi, acum pășește un pas mare înainte spre sufletul nostru: intră în biserică noastră. Adecă ne pune în coaste și o biserică maghiară orientată, ca să ne frământă și cu ajutorul ei în lupta aspirațiilor naționale ungurești.

Precum s'a făcut o școală maghiară de stat — printre și alătura de școalele noastre confesionale, caută acum guvernul să facă și o biserică maghiară, susținută de stat, alătura de bisericile noastre cea greco-catolică și cea greco-orientală.

Chestiunea este deci o chestiune eminentă politică, din partea guvernului, ori cât ar înfățișa-o, prin natura lucrului, într'un colorit bisericesc. Iar din partea noastră chestiunea este curat națională — sau mai bine zis: antinațională — ori cât s'ar părea la prima privire, că e o afacere confesională a uniților.

Astfel fiind chestiunea, trebuie luată cum este, ca un atac politic asupra cultu-

rei românești, și deci nu numai amândouă bisericile românești — cea gr. cat. și gr. or. — ci, mai ales, întreg organizmul politic al poporului românesc, trebuie să se ridice pentru a-i sta în față și a o combate, fiindcă altfel ne atacă chiar la inimă.

Chestiunea deci nu se poate rezolvi așa cum se aude pe ici colo: că „uniți să se facă ortodori.” Soluția asta, și dacă s'ar putea realiza și nici asta nu se poate — n'ar fi indefinitiv nici o soluție, pentru că dacă guvernul reușește să facă episcopia gr. cat. maghiară — ceea ce e mai greu — cu mult mai ușor va realiza o episcopie gr. or. maghiară.

Iată de ce trebuie să privim odată chestiunea în față, în cruda ei realitate, și să ne dăm seama de toată gravitatea, cu care ea ni-se înfățișază de fapt.

Reichsrath-ul și situația noastră politică.

Astăzi la orele 11, după o lungă pauză, Reichsrath-ul austriac s'a redeschis. Toate partidele politice erau preocupate de situația politică din Ungaria. A făcut senzație înmărgănită între ministrul comun de finanțe, Bilinski și prim-ministrul Stürgkh și Georgi, ministrul comun de război.

Partidul creștin social, prin deputatul Schvolf a adresat prim-ministrului următoarea interpeleare:

Îngrijii și indignați, suntem informați, că în a doua parte a monarhiei se fac încercări ca prin o hotărîre a camerei să se pună voința unui partid de oligarhi deasupra voinței întregii monarhii. Întrebăm pe ministrul president:

1. *E hotărît să pășească cu cea mai mare energie pentru apărarea drepturilor coroanei și integritatea armatei?*

2. *Ce-a făcut până acum față de cel mai nou atac unguresc?*

3. *E hotărît ministrul president ca în cea mai scurtă vreme să informeze Reichsrath-ul despre cele întâmplate.*

Tot în acest sens s'a dezvoltat o interpeleare și din partea partidului slavilor de sud prin deputatul Sustersici.

Plecarea moștenitorului de tron. În Viena plecarea moștenitorului de tron, tocmai acum în toată celor mai serioase lupte politice, se explică în

sensul acela că *Francisc Ferdinand*, după ce și-a comunicat dorințelor competente convingerile și dorințele lui mestrămutate, nu mai simte necesitatea nici unei fel de convorbiri. Pretensiunile lui sunt atât de categorice, încât ele nu mai au lipsă de nici o explicație. Ziarele vieneze aduc această știre în legătură cu o apropiată demisiune a guvernului unguresc.

Auffenberg sau Khuen?

— Situația politică. —

Arad, 5 Martie n.

Presa din Viena și Budapesta anunță două demisii apropiate. Presa guvernamentală din Budapesta și presa vieneză subvenționată de guvernul unguresc pretind a ști că în cel mai scurt timp va demisiona ministrul comun de război *Auffenberg*. Presa opoziționistă din Budapesta și presa vieneză independentă spun că va demisiona ministrul-șef ungar contele *Khuen-Héderváry*.

Aceste sunt comentariile audienței de ieri a ministrului-șef ungar la Maj. Sa. Audiența aceasta a avut numai caracter informativ și a fost urmată de audiența ministrului-șef austriac contele *Stürgkh*.

Situația politică nu s'a limpezit întru nimic nici după aceste două audiențe, cum dovedesc comentariile contradictorii ale presei. În cercurile politice se manifestă aceeași contradicție în ce privește situația.

Cercurile politice ungurești speră că neînțelegerile ivite, în chestia reformelor militare, între guvernul ungar și cercurile militare din Viena se vor aplană, dar aplanarea va reclama mai multe zile. Contele *Khuen-Héderváry* probabil va începe tratative și cu șefii partidului kossuthist, apoi se va întoarce din nou la Viena.

Cercurile politice austriace dimpotrivă cred că este exclusă posibilitatea modificărilor reformei militare, asupra cărora gu-

roase, în depărtare câte un automobil urnește slab și șgomotul dispare apoi înghițit de spațiu. Eu însu-mi reconstruiesc calu în mințe oribilele detalii ale *Lopții Sf. Bartolomeu*. De ce atâta liniște în jurul-mi? De ce pașii auei răsună așa de ritmic și normal? De ce înaintez cu atâta nepăsare pe frumoasele străzi ale Parisului? Căci mă gândesc că în drumul meu am bătătorit locuri în care s'au înjunghiat oameni, s'au stius vieți, unde au curs lacrimile și sângele bietilor mei semeni de demul și nu numai în noaptea Sf. Bartolomeu, dar mai încoace și mai înainte... pe vremea rebeliei celei mari, ca și pe vremea lui *Francisc I.* și mai înainte: în timpul *Ioanei de Arc.* și mai înainte: pe vremea Sf. *Genevieva* și a invaziunii hunilor, și mai înainte, pe când Parisul se cheama *Lutetia* și era locuit de gali... și în epoca când oamenii alergau goi prin păduri și se adăposteau prin caverne și se luptau cu fiarele selbatice... Da, ori, când pe pământul unde cale au trăit semenii de ai mei, și au suferit, și s'au bucurat și au sperat. Și totuși! totul e așa de calm, și de dulce, și de nepăsător! Copacii își tremură ramurile, luna lumeeșă pe cerul senin, stelele scapără lumini, nisipul se așterne indiferent... Nici un vestigiul al atâtor suflete călătoare: nimic n'a rămas din sbuciumul atâtor trecători: nici o urmă de plâns sau de ris... O natura își întinde spațiul cu ace-

iaș nepăsare măiestoasă și monotună! Astăzi văd felinare și case și trăsuri; dar din ce a existat până azi în aceste locuri? Nimic!

Pășesc acum pe Câmpiile *Elysee* umbroase și sonore. Și mă gândesc cu duioșie la una din cele mai grandioase poezii ale lui *Vigny*, la una din cele mai admirabile și mai triste idei ale acestui mare poet. Cunoașteți poemul său *La Maison du Berger*? *Alfred de Vigny* ne sfătuiește să iubim, nu Natura nepăsătoare și eternă, care a fost înainte de noi, care va dăinui și după noi, ci lucrurile și ființele trecătoare, cari vin și dispar, pe cari tociodată nu le-am putea întâlni de două ori. Nu naturii să-i consacram atențiunea, sentimentele noastre, ei

Ailleurs tous vos regards, ailleurs toutes vos larmes

Aimez ce que jamais on ne verra deux fois.

Iar naturii îi spune:
Vivez, froide nature et revivez sans cesse

J'aime la majesté des souffrances humaines
Vous ne recevrez pas un cri d'amour de moi.

Înaintez ea o umbră pe străzile Parisului admirat. Și murmur pentru mine frumosul poem al

lui *Vigny*. Câtă dreptate are! Poate că și el a umblat pe drumul pe care-l bătătorește cu în aceste minute; poate că și el s'a întrebat ce evenimente omenești, intime sau șgomotoase, au avut loc în mințe de el pe petiul de pământ pe care călca? Ce cuvinte, ce murmure, ce șoapte omenești au fost sorbite de spațiu în decursul sutelor, miilor, zecilor de mii de ani? Ce se va petrece, după noi, prin aceste locuri? Nici o ființă omenească nu o poate ști; vibrațiile sufletelor noastre se pierd în natură ca într'o prăpastie eternă și fără fund. Ea va trăi când nu va mai fi nici un om pe lume, după cum a existat când nu a fost încă un om pe pământ. Și spațiul se întinde; vast și impasibil până la stele, și trece dincolo de stele și nu se isprăvește nicăiri. Aștri tremură și scapără scântei; ei luminează și se sting cu vremea — nici ei nu sunt eterni. Și cu toate acestea, eternitatea este și va fi. Atunci?

Îmi curm firul acestor gânduri cari mă îngrozesc. Și euget iar la soarta bietului *Gaspard de Coligny*, a cărui statuie albă pare un spectru în noaptea adâncă. De el cel puțin pot ști că a fost om, că a suferit, că a dispărut pentru totdeauna. Și-mi mai spun că sângele curs în noaptea Sf. *Bartolomeu* ne mișcă, trebuie să ne miște mai mult, decât haosul nepăsător care ne înconjoară, care se întinde până la stele, și dincolo de stele, și care nu se isprăvește niciodată și nicăiri!

Dr. Balázs Emil

Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, întru Palatul Merbl.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele **Röntgen**. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

vernul a convenit cu partidul kossuthist, să primească aprobarea cercurilor hotărâtoare din Viena. Și cum contele *Khuen-Hédervary* a declarat că înțelegerea sa cu partidul kossuthist nu mai poate fi schimbată, cerurile politice austriace cred că izbucnirea unei crize este inevitabilă și va duce la demisia guvernului *Khuen-Hédervary*.

Aceasta este situația politică.

In Camera deputaților din Budapesta obstrucția tehnică a împiedecat și azi discuția reformelor militare.

Audiența contelui Stürgkh.

Din Viena se anunță:

După audiența contelui *Khuen* a fost primit în audiență ministrul-președinte austriac contele *Stürgkh*, care a expus Maj. Sale vederile guvernului austriac.

Contele *Stürgkh* a declarat Maj. Sale că guvernul austriac nu poate să aprobe punctul de vedere al guvernului ungurese.

Khuen și Auffenberg.

Este viu comentat în cercurile politice din Viena absența dela dîneul dat de ministrul comun de finanțe *Bilinski*. La acest dîneu au luat parte miniștri-președinți și cei doi miniștri ai apărării țării din Ungaria și Austria. Ministrul comun de război *Auffenberg*, deși invitat, n'a luat parte la dîneu scuzându-și absența. Este unanimă părerea că absentarea aceasta dovedește gravitatea conflictului ce s'a ivit între ministrul-președinte ungar și ministrul comun de război.

Alegeri nouă?

Un ziar din Viena este informat că în audiența de ieri contele *Khuen* a prezentat Maj. Sale demisia guvernului ungar, care însă n'a fost primită. Contele *Khuen* a primit dela Maj. Sa autorizația să ia cele mai extreme măsuri pentru rezolvirea crizei din Ungaria. Cum orice împăcare cu partidul justhist este exclusă, această măsură extremă nu poate să fie decât dizolvarea parlamentului ungar.

Abandonarea lui Khuen?

Din Viena se telegrafiază:

„*Neue Fr. Presse*” publică în numărul său de azi un articol sensationabil în care anunță că Maj. Sa nu va aproba punctul de vedere al guvernului ungar. Nu poate fi nici o îndoială că punctul de vedere al guvernului ungar va învinge pe linia întregă. Contele *Khuen-Hédervary* va fi nevoit să-și dea demisia, care va fi primită.

Contele *Khuen* știe că Maj. Sa va da dreptate guvernului ungar. Dacă contele *Khuen* nu va reuși să scape de obligamentele luate asupra sa față de partidul kossuthist Miercuri, când se va întoarce la Viena, va trebui să anuleze Maj. Sale demisia guvernului ungar.

In cercurile politice au început și combinațiile privitoare la noul ministru-președinte ungar. In rândul întâi se colportază numele lui *Lukács* și *Wekerle*.

Articolul acesta al bineinformatului ziar vienez este viu discutat în toate cercurile politice.

Obstrucția continuă.

Ședința de azi a fost o ședință de obstrucție tehnică. Deși n'a fost atât de furtunoasă ca ședințele de ieri și alaltăieri, discuția a fost sgomotoasă.

Opoziția justhistă a dificultat și azi sumarul ședinței de ieri, prezentând deosebite modificări. Cu discuția la sumar, urmată de o discuție la regulament, au zădărnicit intrarea în ordinea de zi.

Vești din Maramurăș.

Terorizarea Ieudenilor, pentru că sprijinesc Asociațiunea. — Sechestru pentru banii regalelor. — Goana nebună a administrației în contra capelanului Ion Bîrlea.

După ce așa samavolnic au fost opriti Ieudenii să vie la prelegerea poporală, unde numai lucruri bune și folositoare auzeau, comitetul despărțământului Vișeu-Iza al Asociațiunei, a hotărît, ca Duminică în 4 Faur n. să țină o nouă prelegere poporală, cu un program și mai variat și mai bogat. De sine se înțelege că faptul acesta a iritat și mai tare administrația și antistia comunală care e gata să execute orbis ori ce poruncă a protopretorelui din Dragomirești. Locuitorii pașnici din Ieud au fost luați la prigoană, dar numai aceia cari s'au înscris de membri ajutători ai Asociațiunei. Câte gloabe s'au strîns pentru gunoi, pentru bălți, unde topian cănepa, toate au fost executate. Cine din întâmplare n'a avut cartea de slujire pentru servitori ori servitoare, a fost globit din partea jandarmăriei. Chiar și lemnele ce le aduceau din sesie, erau oprite și duse la casa comunală. Dar pacoastea cea mai mare ce pică asupra celor mai săraci locuitori ai Ieudului, e că acuma încep a scoate cu sechestru banii regalelor, cari au fost împrumutați înainte de asta cu 18—20 de ani și a căror camătă se urea îndoit peste capitalul împrumutat. D. Dr. Ioan Mihályi, ca președinte al compozesoratului din Ieud, ar face o faptă de pomenire neuitată, dacă, convocând o adunare extraordinară, ar stărui să se șteargă datorile acele, sau cel puțin cametele și cheltuielile, căci altminterlea, va vedea privilegia aceea înduioșătoare, cum coborîtorii direcți ai vitejilor Voivozi, vor lua toiagul prăgociei, sau se vor băga slujii la lipitorile satului. Și ar fi și lucru convenabil, căci dacă sub prezidenția dsale i s'a iertat fostului casar al compozesoratului, tatăl actualului notarăș din Ieud, vre-o 1600 de coroane, cu atât mai vîrtos s'ar putea ierta celor mai săraci locuitori din Ieud, cari s'au împrumutat din banii regalelor, ca și din banii lor, până când conducătorii de pe acele vremuri ai satului Ieud — după cum se aude — fiecare și-a scos partea lui.

Din aceste puține știri poate vedea marele public românesc, ce știri înfrîstătoare se întîmplă în comuna Ieud, vrednică de o soartă mai bună și numai din pricină că n'au conducători, cari să se jertfească pentru binele norodului, din a cărui sudoare trăiesc. Singurul om, părintele capelan *Ion Bîrlea*, care de aproape trei ani de când e în Ieud, a lucrat din răsputeri pentru binele norodului, și răsplata lui e că antistia comunală, cu toți boacerii și pîndașii satului au înaintat o rugare la guvernul diecezan din Gherla, cerînd, ca în răstimp de 15 zile, să-l strămute din capelania dela Ieud. Motorul tuturor lucrurilor acestora e juratul *Solez Béla*, din Dragomirești, care a declarat unui preot, că nu se va odihni până ce pe capelanul din Ieud, nu-l va scoate din sat, și isprăvind cu el, va face necazuri și celorlalți preoți de pe valea Izei, numai unde va putea, căci mai pe toți i-a pus la răvaș (după vorba domniei lui: *leszámoltam az izai oláh papokkal*). Trimis-a telegrame la părintele vicar *Tit Budu*, rugându-l să facă pașii de lipsă ca imediat să fie trimis din Ieud; trimis-a la fișpan; fișpanul la rîndul său la guvern și I. P. S. Sale episcopului nostru preaiubit *Dr. Vasile Hossu*. Iată ce ingerință neiertată vrea să exercite un protopretor asupra preoției și în special, cum voiește administrația să alurmeze forurile superioare bisericesti, cerînd capul celor mai vrednici fii ai Maramurășului, cari s'au ruginat de atîta slugărnicie și voesc să propage cultura românească în mîndrul și falnicul norod din Maramurăș, care odată deșteptat v'a fi oglinda tuturor Românilor.

Și pentru ca să abată norodul ieudean de cătră capelanul lor iubit, nu-i destul că i-au terorizat și în tot chipul i-au batjocorit, dar i-au purtat și cu jandarmii și i-au dus la casa satului unde o zi întregă i-au ținut ca pe robi, vrînd astfel să scoată mărturisiri compromițătoare pentru capelanul lor, și astfel să-l dea pe mîna procurorului, ca pe un agitator. Numele acestor vrednici țărani, cari pentru dreptate și adevăr au suferit ca să fie duși de jandarmi și au stat o zi întregă în casa satului, nemăncați și nebăuți, ca niște răufăcători, sunt: *Gavrila Pleș* a diecții, *Ștefan Mariș* a Meclanului, *Petrea Balea* și *Dumitru Chindriș*. Când apoi, de cătră seară au văzut adunându-se o gră-

madă mare de oameni înaintea cancelariei, au socotit de bine ca să-i sloboadă și să încheidă protocoalele.

Și acum vin la lucrul cel mai mizerabil și doar fără pereche până acum în Maramurăș, care caracterizează, cum e privită cultura românească, și cum sunt batjocoriți propagatorii ei. S'a atentat la liniștea velrei familiare, au fost sparte ferestrele în miez de noapte, părintelui capelan *Ion Bîrlea*. Prin fapta aceasta, a căzut o rușine nespuse de mare pe satul Ieud, pe locuitorii nobili vestiți, le-a nerge vestea în lumea largă, ca și cum dâșii ar fi bolovănit pe preotul lor, care în toate faptele lui numai binele lor l'a cercat, nebgînd în seamă, că atrage asupra sa cea mai mare urgie a administrației. Dâșul singur, din Ieud numai, a așezat la diferite măestrii, prin orașele cele mai românești, vre-o 25 de băoți; când s'a înființat banca „Maramurășana” dela Sighet a strîns dela țărani vre-o 80 de acții; a exoperat dela banca românească împrumuturi, prin cari i-a scos din mînile cămătarilor; a abonat diferite foi; a înființat o agentură, o bibliotecă și e pe cale să-și înceapă activitatea și o „reuniune de temperanță”. A adunat însemnările din bisericile întregului Maramurăș românesc; cu *Dr. Tiberiu Brediceanu* a colectat mai toate melodiile cîntecelor românești din Maramurăș, cari se vor tipări cât de curînd, la sfârșitul unui volum bogat de poezii populare din Maramurăș. Iată activitatea modestă a unui tînar maramurășan, împotriva căruia administrația a pornit o goană nebună. Dar, credem, că guvernul diecezan în frunte cu înțeleptul Arhieru își va apăra pe fiii săi.

Față de ingerința aceasta neiertată și volnică a administrației, contra preoției de pe valea Izei și în special față de atacurile mârșave îndreptate contra păr.-capelan din Ieud, e vrednică de laudă și de admirat ținuta bărbătească și hotărîtă a preoției din tractul Izei și a Ieudului, cari întrunindu-se în Cuhea, au redactat o rugare cătră preaveneratul guvern diecezan din Gherla, în care cu toții se declară solidari cu părintele-capelan, și toate atacurile îndreptate față de dâșul le socotesc și a lor și se roagă ca pe părintele-capelan să nu-l strămute nicăiri din Ieud, nici atunci dacă dâșul ar voi să meargă. Preoții aceștia vrednici sunt: *E. Bran*, *Dragomirești*; *V. Vlad*, *Săliștea*; *I. Tartia*, *Săcel*; *A. Anderco*, *Cuhea*; *Șt. Ilniczky*, *Săieni*; *G. Petrovay*, *Poieni*; *M. Hotea*, *Săliștea*; *I. Vlad*, *Botiza*. Dar *A. Zoicaș* din Ieud numai silit de împrejurări a subscris-o, căci știut este că dâșul e păpușa juratului *Solez*. Părintele *Zoicaș*, din parohia *Glod*, ca pedeapsă a fost dispus de capelan în Ieud, și în scurt timp ca încoronarea pedepsei — risum feneatis — ajunge preot din mila juratului, în una din cele mai mari parohii ale Maramurășului în Ieud, în contra întregului norod ieudean și pentru aceea nu-i întrodus nici până în ziua de azi, deși de atunci are trecut 10 ani. Răstimpul acesta va cuprinde cea mai neagră pagină în istoria Ieudului, căci „năimitul fuge, că năimit este, și nu-i este lui grijă de oi”. Și dacă dâșul n'a lucrat și nu lucră nimic pentru deșteptarea norodului, barăm să nu pună piedici, aceluia, cari voiesc să muncească, după puterile lor modeste. Astfel n'a voit să înștiințeze norodul despre ținerea prelegerilor poporale, ci a ținut cu antistia comunală, și ea să facă după placul administrației, a săvîrșit crimă națională, că a oprit ținerea cursurilor de analfabeți, pe cari voia să le țină și să le conducă părintele capelan cu inv. *G. Tiplea*. De astă dată să fie destul atîta, spre știrea preaveneratului guvern diecezan de Gherla, și marelui public românesc.

Un candidat de advocat

afllă aplicare momentană în cancelaria lui *Dr. Desideriu Fülepp*, advocat în Hunedoara (*Vajdahunyad*, comit. *Hunyad*).

*) „Insemnări din bisericile Maramurășului”. București. Socec et comp. 1909.

Expoziția doamnei Maria Cosma

Am anunțat și noi deschiderea unei expoziții de țesături românești a doamnei Maria Cosma din Sibiu. Expoziția aceasta care cuprinde o mulțime de produse frumoase ale industriei casnice românești, are o importanță cu atât mai mare cu cât ea se deschide în folosul școalelor susținute de „Reuniunea femeilor române din Sibiu.”

Dăm din „Telegraful Român” raportul despre deschidere, cum și frumoasa vorbire a doamnei Cosma, prin care se lămurște și rostul cultivării industriei noastre casnice.

Doamna Maria Cosma, vrednica presidentă a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, și-a expus spre privire publică, în casa proprie din strada Schewiss numărul 15, bogata colecție de frumoase lucrări artistice din domeniul industriei casnice românești. Interesanta expoziție a fost deschisă ieri, Duminică, la orele 11 și jumătate, în prezența unui public ales, compus din dame și domni din înalta societate românească sibiană. A fost de față la deschidere și Excelența Sa, Înalt-preasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu însoțit de Preacuvioșii Lor, Arhimandriții Dr. Ilarion Pușcariu, vicariu episcopesc în Sibiu și Augustin Hamsea, egumenul mănăstirii Hodoș-Bodrog, Protosinecul Dr. Eusebiu R. Roșca, directorul seminarului nostru „Andreian” și de mai mulți domni așesori consistoriali.

În fața publicului adunat pentru a vedea prețioasa colecție, adunată cu multă sârguință și pricepere, cu mari oboșeli și cheltuieli, doamna Maria Cosma a rostit următoarea cuvântare:

„Excelența Voastră!
Domnilor și Doamnelor!”

Dați-mi voie să vă spun în câteva cuvinte, ce scop am urmărit prin aranjarea acestei mici expoziții. Condusă totdeauna de dorința de a promova interesele „Reuniunii femeilor române” din loc, am erezut, că fac un bun serviciu, atât școalelor susținute de ea, cât și onor. public sibian și din jur, dacă expun colecția mea de modele originale românești, strânse din toate ținuturile locuite de Românii din patria noastră.

Când am adunat aceste obiecte credeam, că conform promisiunii unui domn din Țară, care a stăruit foarte mult de mine să aranjez Pavilionul Transilvănean dela Expoziția jubiliară din București, cea mai mare parte din ele vor forma secția industriei de casă ardelenești în Muzeul etnografic de acolo. Dar din diferite motive acest plan nu s'a realizat și azi mulțămese lui Dumnezeu, că mi-a rămas mie comoara aceasta, și o pot folosi în prima linie ca model în școala de industrie a Reuniunii noastre.

Atâtea modele originale conține această colecție, și munca țărăncelor române, cari le-au lucrat, dovedește un gust așa de distins și artistic, încât merită să fie apreciată de toată lumea românească și străină. Sunt fericită, că mi-a succedat să v-o pot arăta în forma aceasta și să vă pot spune, că aproape tot e lucrat de țărănce, cari nu în școală, ci dela manele lor iscusite au învățat această artă neîntrecută.

Câtă stimă și recunoștință datorim mamelor române, cari ne-au păstrat pe lângă limbă, religie și obiceiuri și prea frumosul și igienicul nostru port național! Mulți afirmă, că e prea bogat, perfecționarea lui răpește prea mult timp și e prea costisitor. Într-o privință le dau dreptate. E prea costisitor, dar numai a țărăncelor, cari trăiesc în apropierea orașului și sunt influențate de elemente străine. Dorul de variație, moda, pe multe le ispitește să și schimbosescaie portul. Multe țărănce bogate își comandă chiar la străini costumele, ca

să fie cu atât mai deosebite. Acest rău aduce de obicei ruina familiei, fiindcă astfel de femei nu muncesc nici în casele lor, și nu sunt o pildă bună fetelor lor, precum erau străbunele.

În lunga mea călătorie, întreprinsă cu fiica mea Minerva, în anul 1906, am văzut, pe lângă frumoasele noastre țărănce în port original și unele femei bogate, cari adoptaseră au port de tot străin și erau atât de schimbate, de par'că se ținau de altă rasă. Am văzut chiar și pe un fecior de 18 ani din cea mai avută familie în comună, care în loc de cămașe de pânză, țesută de mâinile mamei sale, purta o bluză de catifea roșie ne-căptușită, brodată cu boboci de trandafir, în culori imposibile, și spunea, că ani de-a rândul o folosește, mai ales la dans. Vă puteți închipui, ce urmări fatale are adoptarea unui port așa de național. În schimb, costumul românesc, pe lângă că e pitoresc, are și favorul de a fi cel mai igienic, fiind alb, curat și prin largimea lui cedând ori cărei mișcări a corpului.

Când am stăruit să înființăm și școala de industrie pe lângă cea de menaj, am sperat, că ne va succeda să punem stavilă multor porniri de felul acesta, dănuoase femeilor noastre. Și nu m'am înșelat. Românce, deșteaptă dela fire, ușor o poți convinge despre adevăratele ei interese. Dovada cea mai eclatantă ne-o dau Seliștenocele, cari înainte cu câțiva ani aveau numai cusături străine, flori în toate culorile posibile, pe ii, șurte și cătrinte, iar azi, grație conducătorilor, au revenit la vechiul și frumosul costum original. Mai îmbucurător e faptul, că în toate centrele românești s'a pornit o propagandă pentru păstrarea portului original, și motivele naționale sunt mult aplicate chiar de elita noastră la țesături și cusături.

La expoziția din Blaj am avut o deosebită plăcere, văzând cu câtă îngrijire și pricepere s'au ales obiectele expuse. Ar fi de dorit, ca proții și învățătorii, conducătorii naturali ai poporului, să strângă obiectele vechi de importanță etnografică, și parte să le trimită la Muzeul Asociațiunii, iar cele cari ar putea servi de model, să le păstreze într'un muzeu al școalelor lor, împedecând astfel de a se risipi pe la străini comoara noastră națională.

La ce grad de artă se poate dezvolta industria noastră casnică, vă puteți convinge privind la țesăturile și cusăturile mici expuse, lucrate de țărănce tinere, sub conducerea dnelor Maria Șerban din Făgăraș și Maria Cosma din Vășcău. Sunt mult admirate și căutate de străini, dar neavând destule lucrătoare, nu putem produce atât cât ni-se cere. Sperăm însă, că elevele noastre reîntoarse acasă vor continua opera începută, instruind la rândul lor pe țărănce de a lucra sistematic și numai obiecte potrivite pentru comerț. Așa vom ajunge cu vremea să avem prăvălii speciale pentru industria casnică.

Această muncă ar forma însă numai o parte din educația națională de care aș dori mult să se împărtășească tineretul nostru pe toate terenele. A conlucra la deșteptarea simțului de datorință și demnitate a tineretului și a jertfi cu drag pentru creșterea lui este azi cea mai înaltă misiune a noastră, și binefăcătorii neamului își vor găsi răsplata, văzând că obolul lor a adus roade frumoase pentru bunăstarea întregului popor.

Vă mulțămese I. P. S. Voastră, Doamnelor și Domnilor, pentru onoarea ce mi-ați făcut, asistând la deschiderea modestei mele expoziții și vă rog să rămâneți și în viitor sprijinitorii Reuniunii și ai școalelor susținute de ea.

Să trăiți!!!

La cuprinzătoarea vorbire de deschidere a răspuns I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu, în cuvinte foarte frumoase, aducând elogii și mulțămiri doamnei Maria Cosma, pentru însemnatele servicii aduse neamului, prin conducerea înțeleaptă a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, prin conceperea și norocoasa realizare a ideii înființării școalei de fetițe, apoi a școalei de industrie casnică, și acum prin aranjarea acestei bogate și frumoase expoziții.

Publicul a aclamat cu căldură pe doamna Ma-

ria Cosma. Și până vom putea da un raport mai detaliat despre această expoziție, care ne face mare cinste, suntem mulțămitori doamnei Maria Cosma, că ne-a dat ocaziune să-i admirăm bogata colecție de lucrări artistice, săvârșite de mâna desteră a țărăncei române, și să-i admirăm gustul fin artistic, cu care a știut alege și colecta de pretutindenea aceea ce e mai frumos și mai bine lucrat, ca artă țărăneasă.

Expoziția e deschisă în toate zilele, dela 10—12 și dela 2—4. Indemnăm publicul să o viziteze. Prețul de intrare 50 fileri în favorul școalei de industrie a „Reuniunii femeilor române din Sibiu”.

Războiul italo-turc.

Puterile și pacea. — Voci de presă turcești.

Guvernul din Constantinopol se ocupă în continu în dese consilii ministeriale cu propunerile puterilor în chestia păcii. La rândul lor ambasadorii străini își depun toată influința lor pe lângă guvernul italian să accepte propunerile de pace.

Dăm aci informațiile telegrafice sosite în timpul din urmă:

Constantinopol, 5 Martie. — Presa se opune cu îndârjire ori cărei încercări de pace. Ziarul „Sabah” publică un articol al unei marcante personalități politice turcești, care spune, că încetarea rezistenței turce este astăzi o imposibilitate și ar întări numai situația italienilor.

Poarta nu mai poate fi amăgită cu propuneri, pe cari fostul regim turc le-ar fi primit probabil. Astăzi Turcia are alte baze. În favoarea păcii nu poate interveni alt remediu, decât retractarea decretului de anexiune.

Dela teatrul războiului.

Roma, 5 Martie. — Ziarele de aci desmint știrile alarmante, publicate de presa vieneză, după cari majorul turc *Enver bey* ar fi atacat întăritura dela Geldanok, aruncând-o în aer cu dinamită și nimicind viața alor 200 de soldați italieni. De asemenea e falsă știrea, că turcii și arabii ar fi surprins întăriturile italiene dela Mergheb omorând o mulțime de soldați și făcând mulți prizonieri. Iarși lipsită de temei este aserțiunea, că s'au văzut la Cassandra patru corăbii de război italiene, cari înaintau spre Salonic.

Constantinopol, 5 Martie. — O telegramă sosită la ministerul de război spune, că Turcii și Arabii au atacat întăriturile italiene dela Derna nimicind o parte din ele.

La 22 Februarie a fost un nou atac aspru asupra unei întărituri înzestrate cu proiectoare electrice. S'a dat un puternic atac cu baioneta, Arabii și Turcii s'au luptat cu înverșunare. Italienii au pierdut întăritura și 1000 de morți. Numărul răniților e necunoscut. Turcii au avut 80 de morți și 100 de răniți, între cari numai un ofițer.

Constantinopol, în 5 Martie. — Sultânul a dăruit șekului din Senusia unul dintre cei mai înflăcărați încurajatori ai războiului un mare ordin în diamante, precum și o sabie cu mânerul încrustat cu pietre scumpe.

Chestia Dardanelelor.

Constantinopol, 5 Martie. — Este necxactă știrea, după care vapoarele de război italiene ar avea de scop o bombardare a Dardanelelor. De altmnu ministrul de război a părăsit capitala luând drumul spre Smyrna și Dardanele.

Bombardarea Beirutului.

Constantinopol, 5 Martie. — Consiliul de miniștri s'a ocupat în ultima sa ședință cu dispozițiile referitoare la expulzarea italienilor din insulele arhipelagului și din vilajetul Smyrna. După informația valinului din Beirut au mai

„Cine voiește să cumpere încălțăminte fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA
Sătmar — Szatmár,
- - Deák-tér - -
In casa lui Keresztes András,

care ține în magazinul său de ghetă bogat asortat numai ghetă și ciobote pregătite în țară din piele tină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunei drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință să pregătesc tot felul de ghetă și ciobote după măsură. —

pierit cu ocazia bombardării Beyruthului încă 15 oameni, despre cari nu se ştia până în prezent nimic şi alţi 5 au fost grav răniţi. Valiul a făcut o minuţioasă inspecţie în asistenţa consulilor străini în toate părţile unde au căzut ghiulelele vapornihii italian. Din cercetările acestea reiese, că Italianii au avut intenţia să bombardeze oraşul. Ca probă serveşte, că asediatorii au ales numai instituturile publice, ca obiect al bombardării. De o greşală nu poate fi vorba, dată fiind apropierea considerabilă a vapoarelor de port.

Povestea prigonirii dela Oradea-mare¹⁾.

O acuză tot îi venise, dar nici aceea nu dela sineşi, ci dela prefect, în urechea căruia a pus-o vre-unul dintre teologii latini, dar şi aceea minciună. Anume că Ioan Paşca, din curs III, ar fi scris la ziarul „Lupta” chestia asta, prin ce a făcut institutul de ruşine... Paşca însă i-a arătat că nu-i adevărat, căci ziarul „Lupta” nici nu mai există. Altfel ceea ce a scris nici n'a trimis încă, ci o are şi acum în buzunar. Scuzele scrisoarea, rupe plicul şi arată:

— „Prea Venerat Consistor diecezan de Gherla! Şi celelalte. Voia adevărat să înştiinţeze, prin o scrisoare, Consistorul său despre ceea ce se întâmplă cu el şi cu colegul său Coza, amândoi dela Gherla trimişi la Oradea-mare.

La aceasta rectorul Lányi numai decât a declarat că-l eliminează din institut pe răspunderea sa proprie. Paşca a şi părăsit sala, continuând mai departe discuţia Chirvai, Popan, Sabo şi Bureuş.

A mai continuat Lányi întrebările căne-căneşte, la cari clericii au răspuns cu precizie. Zicea între altele, că n'a interzis conversaţia românească, numai când Românii sunt în societatea teologilor latini. Un cleric român i-a zis:

— Teologii români aproape, sau mai bine zis totdeauna sunt între latini. De pildă: eu mă duc cu prietenul meu român la plimbare şi vin şi latini, iertat îmi este să vorbesc româneşte!

La ce Lányi răspunde:

— De ce nu ungureşte?

Dar că poate vorbi (româneşte) nu i-a dat răspuns.

Insuşi venea în contradicţie cu sine. Văzând aceasta Dr. Stan, că vine în contradicţie, şi că din vorbele lui Lányi de prezent nu vede a ne fi oprit vorba românească, ne zice să ne rugăm de iertare, rugând totodată pe Lányi să ne asculte rugarea. Ductorul nostru Chirvai imediat s'a şi rugat de iertare în numele tuturor. Insa rectorul Lányi zice că nu primeşte rugarea deoarece e foarte simplă şi că nu vede în noi părere de rău. Zice mai departe: dealtecum vom vedea la conferenţa, care vom ţine-o acum îndată, iar pe seară le voi spune judecata.

Cu asta noi ne-am depărtat dela locuinţa rectorului aşteptând cu mare nerăbdare rezultatul şi totodată împăcarea. Insa înzădar am aşteptat, în seara asta sentinţa până la 9 ceasuri şi jumătate, că nu ne-a publicat-o nimemi. Deci ne-am culeat.

Dimineaţa abia ne sculam şi facem rugăciunile îndatinate şi slujba, iată şi vine prefectul Pataky cu o falcă în cer cu una în pământ şi ne aduce sentinţa. Noi aşteptam sentinţa de împăcare, când colo, afară de Bonea şi Paşca, mai eliminează încă pe patru inşi, pe Chirvai, Popan, Sabo şi Bureuş, pentru că ar fi vorbit prea aspru cu rectorul Lányi, ieri, la pertractarea chestiei: pentru că au spus adevărul în faţa rectorului Lányi. Şi acum iar ne întrebă, pe ceilalţi neeliminaţi încă:

— Cine ţine cu cei eliminaţi?

¹⁾ Vezi numărul 40.

— En is, en is... (Şi eu, şi eu).

Noi răspundem fiecare păşind totodată înaintea prefectului:

Acum ne-a poruncit din nou să părăsim institutul, căci suntem eliminaţi. Insa la aceasta nu ne-am învoit, zicându-i, că până ce nu ne va porunci episcopul nostru nu ne ducem. Văzând ei că nu mergem nici acum afară din seminar, ne-au ameninţat că nu vom căpăta de prînz. Noi ne-am îngrijit şi am anunţat pe vicarul general Stan cum stă lucrul, care numai decât a întreprins pentru noi, prin telefon, la Lányi şi el, de ruşine, ne-a dat amiaza.

Atunci la amiaza vine Lányi între noi, ca un leu răcnind, acuzându-ne iarăşi cu o minciună, că noi, Vineri, când ne aşteptam judecata, am fi băut rachiu până ce ne-am îmbătat ca porcii şi zice că chiar pentru asta nu ne mai suferă în seminar. Spunea să ne curăţim din seminar până la 5 ore seara. Asta era Sâmbătă în 9 Februarie. Insa noi toate acestea le luam de vorbe goale, căci noi până nu ne va porunci episcopul nostru să ieşim, nici aşa nu ieşim.

Apropiindu-se seara noi am dat de ştire prin telefon, la curtea episcopescă şi vicarului Stan, episcopul latin, căci era dus şi el de acasă, că: eliminarea lui Bonea, Paşca, Chirvai, Popan, Sabo Bureuş o înveiuştează, iar ieşirea de bună voie a celorlalţi o ia la cunoştinţă. Telegrama ne-a publicat-o însuşi Lányi, întorcându-se cu spatele către noi, căci steteam separaţi de latini, iar cu faţa către teologii lor. Şi, pe urmă, după publicarea telegramei, iarăşi ne provoacă să ne depărtăm din seminar însoţindu-ne cu câţiva:

— Marş, marş, marş...

La al treilea marş îi răspunde Paşca:

— Iată, eu de aceste ne cinsteşte iarăşi.

Şi cu asta am ieşit cu toţii din muzeu şi ne-am dus în fumător (pipator). Aici a venit la noi vice-rectorul, care ne-a îndrumat de nou să ieşim din seminar. Insa i-am spus şi acestuia, că:

— Până nu ne va porunci episcopul nostru să ieşim, nu vom ieşi. Mai departe, numai siliţi de puterea braţelor ne depărtăm de aici. (Csak a karhatalommal távozunk el innen).

Cu asta s'a depărtat zicând, că se va îngriji şi de acest mijloc dacă vom. Noi am stat liniştiţi până ce a sosit episcopul nostru cu trenul dela 8 ore, de către Budapesta. Episcopul îndată ce a sosit, a trimis pe canonicul Butean la Lányi să-l roage să ne suferă numai până mâine în seminar. Insa Lányi nu s'a învoit la asta. Atunci canonicul Butean a venit după noi în seminar chemându-ne să mergem, dând totodată de ştire episcopului Radu, prin telefon, că Lányi voinţa nu i-o împlineşte, deci se depărtează cu noi din seminar. Episcopul a luat aceasta la cunoştinţă.

Şi am părăsit seminarul.

Pe drum, în fruntea noastră mergea canonicul Butean, care ne-a condus până în curtea episcopescă. Aici apoi am cinat cină românească. Apoi ne-am culeat în bibliotecă, unde ne erau aşternute matrate, perini şi plapome. Dimineaţa ne-am sculat, am luat dejunul apoi ne-am dus la biserică.

După prînz la 4 ceasuri am fost la vecernie în catedrala noastră românească. Iar la 5 am stat înaintea comisiei constituită din canonicii noştri Ioan Butean, Dr. Florian Stan şi Dr. Cornel Bulcu, unde s'a pertractat toată chestia din fir în păr şi s'a luat protocol şi proces verbal.

În ziua următoare, Luni, în 11 Februarie, la amiază ne-a împărţit episcopul bani de drum fiecare şi s'a dus fiecare la căminul său părintesc.

Cu aceasta s'a sfârşit tot rolul nostru.

În fine zic şi eu:

„Fie pânea cât de rea.

Tot mai bine în ţara mea”.

Astfel de soartă am avut, la care nu ne-am culetat niciodată. Una ne-a părut bine la toţi că scăpăm dintre aceşti infuriaţi, cari de părere de bine,

că am avut noi astfel de soartă, îndată ce am părăsit institutul au cântat imnul lor naţional.

Cred că acum ştii, frate, tot mersul acestui incident, care anume numai din ură şi invidie s'a pornit contra noastră. Astfel de iubire şi dragoste au catolicilor latini faţă de noi. Aceştia apoi propovăduiesc şi vestesc învăţătura Domnului Hristos. Mult mă mir cum cutează să prindă în mâni sfântul potir cu sufletul lor aşa de tărcat şi împestriţat.

Direcţia politice externe.

Viena, 5 Martie.

În numărul ei cel mai recent revista „Oesterreichische Rundschau” publică un judicios articol cu acest titlu din penna savantului bărbat politic baronul Chlumeky.

După ce în vre-o câteva rezumări concise caracterizează activitatea decedatului Aehrenthal se ocupă în mod intenţiv şi serios de discuţia, ce se impune azi în politica externă a monarhiei noastre.

„Două probleme mari, de o importanţă vitală pentru monarhia noastră, trebuie să rezolve contele Berchtold: *relaţiunile cu Rusia trebuie îmbunătăţite, cele faţă de Italia clarificate* şi desbrăcate de anumite necesităţi. Şi se pare, că nime nu e mai chemat pentru rezolvirea celei dintâi decât contele Berchtold, care în circumstanţele cele mai grele a ştiut să funcţioneze în Petersburg fără să stărneasce nici o notă disonantă. Ce nouă ne lipseşte, este apropierea de Rusia cam până la punctul, până la care pot fi dezvoltate relaţiile germano-ruseşti. Ce ar întrece, din partea noastră de prezent nu ar fi de dorit”.

„...Triplei alianţe şi situaţiei monarhiei i-ar fi de mare folos o apropiere austro-rusă şi s'ar pune chiar şi călcăiul achilleic al triplei alianţe, relaţiile italo-austriace, la adăpost de o violare nedorită”.

„...Italia e silită să aleagă între politica adriatică şi politica mediterană”, continuă baronul Chlumeky, trecând la istorisirea şi motivarea politicii italiene *Mare-nostro*. Expune abandonarea acestei politici, stăruiind asupra directivei ce se vedeşte în prezent în Tripolis.

Şi iată cum fixează criteriile relaţiilor dintre monarhia noastră şi Italia: „...Politica externă trebuie să ţină cont şi de psihologia maselor popoarelor şi tocmai din acest punct de vedere nu s'a procedat totdeauna corect faţă de Italia. Căci prin slăbiciune şi indolenţă nici când nu ne va succede să însufleţim Italia pentru alianţa cu Austro-Ungaria. Trebuie să fim în clar, că siguranţa Italiei depinde dela *puterea noastră, dela avantajele*, pe cari le putem da aliaţilor, şi mai presus, dela *desavantajele*, ce ar ameninţa-o în cazul unei devieri!”

„Direcţia de până acum a politicii noastre externe poate şi să rămână, numai *metoda* trebuie schimbată. Tripla-alianţă trebuie susţinută. Dar nu e permis să punem tot pe o carte (cum a făcut Aehrenthal), despre care nu pot să ştiu, dacă nu se schimbă deodată în un non-valeur”.

E. B.

Industria de granit, sienit şi marmoră, precum şi fabrica de ciselare

JOSIF NAGY, Braşov, Strada Fântânei 50.

Primeşte ori-ce lucrare de clădire, precum şi lucrarea mormintelor, mauzoleelor în tot stilul: execută toate lucrările de marmoră. — Preţuri ieftine. Atelier propriu pentru lucrări în calciu, trabait şi marmoră. — Mare depozit de cruci şi monumente, din cari ţine în depozit spre vânzare, fie în mic ori mare, iar industriaşilor liferează în preţul fabricii.

Spicuirii.

Intre 9—13 Aprilie st. n. a. e. se vor ținea la preparandia din Blaj *cursuri suplimentare pentru învățători*, și anume din *Istorie* și din *Fizică*. Puțin, — dar bun.

20.000 de exemplare tipărite au de an, Tipografia lui W. Krafft din Sibiu, din cărticica „*Epistola micii Domnului*”, atât de căutată de popor. Păcat că autoritățile noastre bisericești nu se îngrijesc înșile de tipărirea de cărticele foarte ieftine și bune, și că lasă o chestie atât de însemnată în grija unor librari străini, cari privesc literatura religioasă numai din punct de vedere financiar.

În revista „*Cumpăna*” a publicat mai acum vre-o doi ani, d. Sadoveanu un articol despre *cețese țărani*? Articolul acesta cuprinde adevărate mirosenii.

Și la noi ar găsi d. Sadoveanu multe lucruri imposibile din punctul de vedere literar și religios, dacă ar ști ce cețese țărani noștri.

„*Librăria națională*” din București face admirabile servicii prin unele icoane pe cari a început să le publice, cu aprobarea sftului sinod. Au apărut până acum vre-o patru serii de astfel de icoane, dintre cari în special seria lucrată de părintele V. Damian cuprind *cele mai bune icoane românești* din câte s'au tipărit vre-odată. Icoanele acestea sunt de o execuție neîntrecută și sunt făcute în stilul bizantin așa cum se găsește el întrebuitat în vechile icoane românești.

Icoanele acestea, au apărut în două formate, de 50×30 și de 35×20 și ambele sunt foarte ieftine (60 și 40 bani exemplarul). Ele sunt o pozoabă ale ori cărei case creștine.

Afară de acestea a mai apărut o serie de icoane, format 6×5 cm., cari se vând cu 3 bani ex.

Toate librăriile noastre ar face bine dacă ar comanda în număr cât de mare astfel de icoane pe cari să le răspândească în popor și printre intelectuali.

Comitetul parohial din *Coștein* (protopopiatul Verșetului) a hotărât să *prelungască obligativitatea învățământului până la vârsta de 14 ani* a elevilor, adăugând astfel la cele 6 clase și cl. VII și a VIII. Consistorul din Caransebeș a aprobat această hotărâre care, ne-am bucura, dacă s'ar putea duce și în îndeplinire.

Revista „*Educatorul*” din Oravița serie în ultimul ei număr, următoarele:

„Am observat de un timp încoace că în unele școli de ale noastre — de frica nu știu cui — nu mai entează învățătorii să afirme originea românească a familiei Huniadeștilor; ba ce e mai mult, întrebând pe un elev dela o școală cu mai multe puteri didactice, pentru susținerea căreia poporul contribuie la an câte cu 8000 coroane, că de ce a șters în manualul lui Vaia, la lecțiunile „*Hunyadi János*” cuvântul „român”, mi-a răspuns: „Dl învățător ni-a poruncit s'o facem, căci nu-i iertat să zicem aceasta...”

În adevăr detestabilă decădere a unui învățător român, câtă vreme și istoriile ungurești recunosc originea română a Huniadeștilor. (D. e. cartea lui *Benedek Elek* ș. a.)

În „*Cosinzeana*” (Nr. 8—9) dl Sebastian Bornemisa publică o foarte emoționantă poezie despre „*Scoala noastră*” cea veche, „*isvorul de nădejdi și mângâiere*”, care astăzi, „*închisă de porunca vremii*”, e

„A vieții noastre triste
Cea mai tristă măturie”.

INFORMAȚII.

ARAD, 5 Martie n. 1912

— **Biserica românească în Viena.** Societatea română-ortodoxă jubilar-imperială pentru zidirea unei biserici și înființarea unei parohii în Viena, (L. Löwelstrasse 8) invită la a *V-a adunare generală* a societății, care se va ținea Sâmbătă, 9. Martie 1912 la orele 8 seara în „Hotel Riedhof”, VIII. Schlösselgasse (Salonul Nr. 5).

Ordinea de zi: 1. Curând de deschidere; 2. Citirea raportului anual; 3. Raportul comisiei de revizuire; 4. Votarea bugetului pe anul VI administrativ; 5. Propneri eventuale, cari conform paragrafului 30 alineatul 2 din statute trebuie aduse mai întâi la cunoștința prezidiului cu cel puțin 2 zile înainte adunării generale; 6. Alegerea celor 3 membri ordinari și a unui supleant în comitet conform paragrafului 18 din statute, precum și alegerea comisiei de revizuire și a tribunalului de arbitri.

Ca să nu fim obligați, în caz că numărul membrilor prezenți n'ar fi conform statutelor, a convoca o nouă adunare împreună cu însemnate cheltuieli. Vă rugăm să binevoiți a *Vă prezenta negreșit.* Pentru Comitet: *Al. Lupu*, general i. r. preșident, *Dr. M. A. Popovici*, secretar.

— **Brioni.** De când moștenitorul tromului austro-ungar, ariducele Francise Ferdinand și-a ales ca loc de viligiatură Brioni, insula aceasta din apropierea orașului, Pola a ajuns des amintită de ziare, în legături cu plecarea ori întoarcerea moștenitorului și a familiei sale la Brioni ori dela Brioni. Insula care cu ani înainte era aproape sălbatecă astăzi are cea mai fermecătoare priveliște.

Sălbătăcimea ei a fost complet distrusă, înlocuindu-se cu plantații sudtropicale, cu păreuri minunate, cu fântâni săritoare, și în alee discrete, cari amintesc de multe descrieri din lume. În această lume, care are așa de puțin cu zgomotul Rivierei se retrace moștenitorul nostru împreună cu familia sa, sămănând priveliștile mărețe ale naturii.

Și în timpul liber de orice ocupații, moștenitorul face preumblări cu copiii, alergă și se joacă cu ei.

— **Kossuth Franczi insultat.** Am ajuns și vremurile acestea. Mielul fiu al marelui tată a fost insultat în chiar casa sa proprie, adică în clubul partidului pașoptist din Oradea-mare. La o ședință ținută în Duminica trecută o parte din membrii acestui partid cu oare cari sentimente pentru ideile iusthiste au făcut manifestații ostile lui Kossuth Franczi. — cel care venise cu atâtea nădejdi în mijlocul coaliției — și au cerut printr'un proiect să scoată afară din clubul clubului chipul semizeului. Din contră s'au făcut ovații șefului partidului justhst și au cerut să se pieteze chipul lui pe socoteala clubului și să-l așeze în locul huluitului Kossuth Ferencz.

S'au auzit strigăte: „*Aruncați afară icoana aceea spureată, care-și dă coate cu Viena!*”

— Un ocean desparte pe Kossuth Ferencz de marele său tată.

— Jurăm pe mormântul lui Kossuth Lajos, pe care îl tradează fiul său!”

Alții strigau iarăș că feciorul aduce cea mai mare rușine asupra numelui tatălui său. Cum s'au schimbat vremurile. Un ordin a șters din sufletul „apostolului” toate sentimentele.

— **Inundații în România.** Din Iași se anunță: Față de ravagiile făcute de apele Prutului și Jijiei în satele cuprinse între Jijia și Prut, d. C. Negruți, prefectul județului, a decis facerea unui dig-șosea dealungul apelor Jijiei și Prutului pentru a apăra satele de revărsarea apelor.

Lucrarea aceasta va costa un milion de lei. Sâmbătă au sosit la prefectură noui știri relativ la dezastrele cauzate de revărsările Jijiei și Prutului.

Tot șesul dintre Prut și Jijia dela Bivolari până la Tușora ese acoperit de apă.

Circulația este întreruptă. Locuitorii nu mai pot umbla nici cu băreile din cauza impetnosității curentelor de apă.

Pagubele suferite de săteni se ureă la cifra de 150 mii lei.

În curând se vor organiza serbări pentru ajutarea locuitorilor, cari au suferit pagube de pe urma inundațiilor.

— **Bandele din Macedonia în activitate.** Din Salonic se anunță: Un post de frontieră turec a întâlnit în localitatea Velemiche o bandă grecească de 12 oameni din cari a omorât trei, ceilalți au fugit spre graniță. Soldații tureci au urmărit banda până la graniță și 4 soldați greci cari păzeau granița au luat-o la fugă, întorcându-se numai după ce incidentul a fost explicat.

— **Câți liberi cugetători sunt în lume.** Șeful cancelariei internaționale a liber cugetătorilor Amartier-La-Tesda publică o statistică interesantă despre numărul liber cugetătorilor, împrăștiati pe întreaga suprafață a pământului. După datele aceste sunt cu totul 22,910 de loji franemasone, cu 2,029,936 de membrii. Din numărul acesta i-se revin Europei 6101 loje cu 383,549 membrii, Africii 28 loje cu 750, Statelor-Unite 14,887 cu 1,512,014, Americii de mijloc 213 cu 10,416, Americii de sud 719 cu 63,027, Australiei 826 cu 50,180 și celorlalte țări, înțelegând și statele din Azia, aproape 100 loji cu 10,000 de membrii. Dintre marele loji mai multe are sub conducerea sa Marea loje a Angliei, care stăpânește 2968 de loji. Membrii mai mulți numără Marea loje din Newyork, anume 168,714.

— **Tragică impaciență ungurească.** Din Paks se comunică: Ieri seară au intrat într'o cărciumă de aici mai mulți lucrători pe corăbii între cari se aflau și doi boieni. Unul din acești „străini” a început să fredoneze o cântare dela ei de acasă, ceea ce a jignit sentimentele naționale ale unui muncitor ungur, care l'a și apostrofat: „*Hei, prietino, nu ești în Boemia, ci la noi, în Ungaria, vezi de lasă dracului cântarea voastră.*” Bohemul însă i-a răspuns liniștit: „*Ungaria e aceeași ca și Bohemia, amândouă sunt niște provincii ale Austriei.*” Cu acest răspuns se părea a se fi terminat incidentul. Se duseră la beutură și mâncă până dimineața. întorcându-se spre casă, ungurul a început din nou să ocărăsească pe bohem, pentru sentimentele sale antiungurești, la care ocară bohemul l'a lovit cu o sticlă de rachiu. Atâta a fost destul ca ungurul să-și scoată briceagul și să-și străpungă tovarășul. Văzând întâmplarea și celălalt bohem, care se afla la câțiva pași în urmă a grăbit să-l scape pe conaționalul său, dar a împărțășit aceeași soartă, căci ungurul l'a străpuns și pe el. Răniții au fost transportați la spital unde și-au dat sufletul. Ungurul a fost detinut.

— **Rolul femeii în evoluția mării proprietăți.** Din Buznești se anunță: Duminică seara, în fața unui numeros public, d. Gh. Ghibănescu a vorbit despre rolul pe care l'a avut femeia la noi, în evoluția mării proprietăți, și mai cu seamă în Moldova.

Conferențiarul intrând în subiectul interesantei sale expuneri, face un istoric amănunțit al mării proprietăți în țara noastră.

D-sa relevă cum femeia, nu a servit mării proprietăți. Din potrivă, ea, luând sub formă de zestre, părți însemnate de moșii, a îmbunătățit marea proprietate, mai cu seamă în Moldova.

Femece, din aceste înzestrări a micsorat continut averile părintești ale boerilor cari posedau întinse pământuri în țara noastră.

Aceste terenuri îmbucătățite au devenit în scurtă vreme proprietatea răzeșilor. — și cum legiuirile din acele timpuri opreau ca pământurile răzeșilor să fie cumpărate de boieri, decât în cazul unor alianțe, — boerii ajutau pe răzeși, iar în schimb luau sub formă de danie pământurile.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chemică.
Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

La 1875, s'a făcut o lege care interzicea da-
ruiile.

Femeea a fost, spune d. Ghibănescu, un ele-
ment de transformare „pasională” a pământuri-
lor întinse iar, nu unul de transformare cerută de
nevoile sociale proprietarii mari au căutat să o-
prească treapta îmbucătățire a pământurilor, fie
prin trimiterea fetelor în mănăstiri, fie prin lă-
sarea moșiei celui mai mare dintre fii, cu obli-
gația pentru el să plătească în bani valoarea păr-
ților de pământ la care aveau dreptul ceilalți moș-
tenitori

Astfel stavila a oprit în parte micșorarea no-
șilor boerști.

† **Ștefan Petroviciu** a repausat în Boroșineu
la 4 Martie n. în vârstă de 51 de ani.

† **Carolina Pop v. Ioan Bretoi** a repausat în
Teiuș, la 2 Martie n., în vârstă de 59 de ani.

Odihnească în pace!

— **Szerdahelyi Henrich**. Este numele medicu-
lui veterinar, care predând ieri pe culoarele ca-
merei motiunea unei adunări de popor, lui Instb,
— a fost înfășecat de deputații guvernamentali și
aruncat afară, din cauză că a spus adevărul „că
majoritatea Camerei a fost aleasă cu corupție și
terorism.” Astăzi acest medic și-a trimis martori
la toți deputații cari l-au insultat dând în jude-
cată și unele gazete, pentru relatarea tendențioasă
a celor întâmplate.

x **Costume frumoase de dame**, bluze și haine
se execută în atelierul de mână întâi, **George
Rummel** croitor englezesc Sibiu, str. Honterus
5. Prețuri ieftine, execuție minunată.

x **Numai sămânțe de a lui Mauthner** târguiesc econo-
mii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucru-
lui; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine,
pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și
numai paguba lor o să fie la urmă.

ECONOMIE.

A XXIV-a adunare generală a „Victoriei” ținută la 3 Martie n. 1912.

În fiecare an adunarea generală a frun-
tașului nostru institut „Victoria” este un
prilej de adevărată sărbătoare românească
pentru orașul nostru.

Nici odată însă viul interes al acționa-
rilor nu s'a manifestat ca în anul acesta,
dovadă participarea celor 130 acționari
reprezentând 4628 acții cu 1385 voturi.

Îndată după ora 10 a. m. prezidentul
adunării generale P. C. S. Domnul Roman
R. Ciorogariu, după ce face istoricul celor
24 de ani de muncă rodnică pe terenul fi-
nanciar-economic, al institutului „Victo-
ria” invită pe directorul Sava Raicu să ci-
tească următorul raport al direcțiunii:

Onorată Adunare Generală.

Mai înainte de toate, cu deosebită bu-
curie Vă aducem la cunoștință faptul, că
emisია nouă a IV-a de acții, și în legătură
cu acestea și fuzionarea institutului „Lun-
ca” din Boroșineu, decretate ambele în
Adunarea noastră generală, dela 19 Mar-
tie 1911 n. pe bazele prospectului aprobat
de Dvoastră, au succes și s'au încheiat per-
fect în decursul anului trecut 1911.

Prin aceste operațiuni, capitalul social
al institutului s'a urcat la suma de cor.
2.500.000, iar fondul special de rezervă la
suma de cor. 776.000, care împreună cu
fondul general de rezervă și de penzii, cu
dotația din anul acesta, arată, că fondu-
rile noastre afară de capitalul de acții,
trece peste cifra de 2 milioane coroane.

Tot în legătură cu aceasta Vă anun-

tăm, că în locul institutului „Lunca” noi
la 1 Ianuarie 1912 am înființat o nouă fi-
lială a institutului nostru în Boroșineu, și
totodată prin un acord special am incor-
porat tot acolo și filiala institutului finan-
ciar „Gyulavidéki takarékpénztár” insta-
lând această filială a noastră, în o casă
nouă proprie, cumpărată anume spre a-
cest scop cu prețul de cor. 58000 și situată
în centrul orașului.

Prezentându-Vă această nouă situație
și aceste învescitoare rezultate pentru con-
solidarea și viitorul institutului, avem
onoarea a Vă raporta, că mai vârtos și în
anul trecut toate operațiunile noastre au
luat proporții până aci neatinse și au cres-
cut în măsuri neașteptate, astfel dintre
conturile de căpetenie relevăm creșterea
escontului cu suma însemnată de peste 4
milioane coroane și a depunerilor spre
fructificare cu suma de peste 2 milioane
coroane.

Tot asemenea au crescut în proporție
și s'au înmulțit și toate celelalte opera-
țiuni ale institutului precum reies toate a-
ceste evident din Bilanțul nostru, încheiat
la sfârșitul anului 1911.

Ne ținem de plăcută datorință să Vă
anunțăm și de astădată, că tot în aseme-
nea măsură au crescut și operațiunile dela
filialele noastre din Chișineu și Șiria, și
avem firma speranță, că pe viitor, tot ase-
menea se va urma și la filiala noastră din
Boroșineu.

Pe toate aceste temeieri, Vă rugăm,
să încuviințați Bilanțul anului 1911, să do-
tați fondurile institutului, conform propu-
nerilor noastre spre binele și progresul său,
și să fixați și de astădată dividendă de 20
cor. după acție și pe anul trecut 1911.

În vederea acestor estinderi de afaceri,
făcând noi de nou constatarea, că localu-
rile de birou de astăzi ale institutului sunt
absolut insuficiente și improprii pentru
desfășurarea tuturor afacerilor dela bancă,
și totodată răsămându-ne pe votul Dvo-
astre dat în Adunarea generală dela 1906,
avem onoarea a Vă raporta, și Vă rugăm
să luați la cunoștință, că direcțiunea D-
voastre în conțelegere cu comitetul de su-
praveghiere, după studii îndelungate a ho-
tărit să zidiască încă în anul acesta un lo-
cal nou, anume pentru birouri, în curte și
de-alungul ambelor case ale institutului.

După aceste, cu adâncă durere Vă a-
ducem la cunoștință moartea lui Gheorghe
Feier și Nicolae Marcu, cari dela înterne-
ierea institutului au fost membrii în comi-
tetul nostru de supraveghiere, și cari îm-
preună cu noi, cu deosebit zel și devota-
ment au lucrat la întărirea acestui insti-
tut, și Vă rugăm să dați expresie acestei
dureri prin ridicare și totodată pierderea
lor pentru institut să o treceți în proce-
sul verbal.

În urma decedării acestor doi membri
din comitetul de supraveghiere, și totodată
după vechime, ieșind din direcțiune dnii:
Roman R. Ciorogariu și Dr. Aurel Demian,
Vă rugăm să alegeți conform programului
de zi doi membri în direcțiune pe un pe-
riod complet de 4 ani, și doi membri în
comitetul de supraveghiere pe un an.

În urmă pentru justificarea noastră și
ilustrarea raportului prezent avem onoare
a Vă prezenta tabloul operațiunilor no-
stre din anul 1911:

I. Depuneri:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 11565453-28

In anul 1911 s'au depus . . . 9710815-66

Total: 21276268-94

In anul 1911 s'au ridicat . . . 7573336-72

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 13702932-22

Creștere: 2137478-94

II. Escont:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 14096713-15

In anul 1911 s'au escontat . . . 53941993-96

Total: 68038707-11

In anul 1911 s'au achitat . . . 49600565-75

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 18438141-36

Creștere: 4341428-21

III. Hipotecă:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 2636190—

In anul 1911 s'au acordat . . . 1082692—

Total: 3718882—

In anul 1911 s'au achitat . . . 663446—

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 3055436—

Creștere: 419246—

IV. Imprumuturi de cont-curent:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 380288-65

In anul 1911 s'au acordat . . . 1945136-85

Total . . . 2325425-50

In anul 1911 s'au replătit . . . 1093131-94

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 1232293-56

Creștere: 852004-91

V. Lombard:

Starea la 31 Dec. 1910 . . . 52362—

In anul 1911 s'au acordat . . . 20221—

Total . . . 72523—

In anul 1911 s'au replătit . . . 13183—

Starea la 31 Dec. 1911 . . . 59340—

Creștere: 7038—

VI. Circulația cassei:

Starea număr. la 31 Dec. 1910 . . . 244313-88

In anul 1911 au intrat . . . 132753818-29

Total . . . 132998132-16

In anul 1911 au eșit . . . 132705049-01

Numărul la 31 Dec. 1911 . . . 293083-15

VII. Totala circulație în anul 1911 Cor. 379399981-44.

După citirea raportului comitetului de
supraveghere adunarea generală cu vot
unanim primește următoarea distribuie a
profitului.

Din profitul net de . . . C. 282079-14

I. Se dau 5% dividendă acționarilor . . . 60000—

Restul de C. 222079-14

II. Se împarte:

a) 20% fondului special

de rezervă . . . Cor. 44415-83

b) 19% tantiemă directo-
rului executiv, comit.

de supraveghere și
funcționarilor . . . Cor. 42195-03 C. 86610-36

Restul de C. 135.468-28

III. Se împarte:

a) 5% supradividendă acțio-
narilor . . . Cor. 60000—

b) dotarea fond. depenz. . . 26900—

c) pentru scopuri filantrop.

culturale:

1. la dispoziția dir. Cor. 8000—

2. pt. zidirea școlii civice

de fete din Arad, conform

concluz. adun. gen. din

27 Febr. 1910, rata II-a . . . 5000— 13000— C. 99900—

Restul de C. 35568-28

IV. Se transpune în contul veniului anului 1912

Cu dotarea din acest an fondurile „Vic-
toriei” se urcă la considerabilă cifră de cor.
2.040.415.83 un record acesta nebătut încă
de nici una din băncile noastre.

În direcțiune au fost realesi membrii
Roman R. Ciorogariu și Dr. Aurel De-
mian, iar în comitetul de supraveghiere ca
membrii noi Procopiu Gyulescu, proto-
popul Radnei și Dr. Gheorghe Vesa medic
în Secodor.

Adunarea generală cu vot unanim, fără
discuție a primit toate propunerile direc-

țiunei, fixând și pe anul trecut dividendă cu 20 cor. de acție, plătită imediat după adunarea generală.

După exhaustarea ordinii de zi adunarea generală prin graiul părintelui Iancu Ștefănușin, votează cu mare însuflețire mulțămită protocolară direcțiunii, comitetului de supraveghere și corpului funcționarilor pentru rodnicia lor activitate din anul trecut. În special relevează meritele neperitoare ale directorilor Dr. Nic. Oncu și Sava Raicu, conducătorii acestui institut dela întemeierea sa și până la actuala sa stare de mărire, nevisată de nime pe vremuri.

În sala mare a hotelului „Central” acționarii dimpreună cu funcționarii și alți numeroși prietini ai institutului au luat prânzul la masă comună, prăznuind și aici roadele muncii cinstitute în deplină armonie și seninătate.

Din seria de toaste rostite în decursul prânzului comun, remarcăm cuvintele lui director Sava Raicu, adresate ca mulțămită din partea direcțiunii mulțimei acționarilor „Victoriei” pentru votul lor de încredere, cu care au sprijinit totdeauna propunerile referitoare la emisiunile de acții, creând astfel uriașele rezerve de astăzi ale institutului, invidiate de toată lumea financiară și menite să asigure pentru orice vremuri grele stabilitatea dividendei și propășirea institutului în calea de constant progres. Acționarii „Victoriei” au dat dovadă de pricepere și maturitate financiară când astfel și-au știut identifica interesele proprii cu cele ale institutului.

Creдем, că facem o plăcere cititorilor noștri reproducând aici din numărul recent al „Revistei Economice” aprecierile făcute cu multă competență de acest organ de specialitate asupra rezultatelor „Victoriei”:

„Dintre toate instituturile financiare române nici unul nu s'a impus — cu deosebire în timpul din urmă — atât de mult opinii noastre publice ca institutul al cărui nume figurează în fruntea ace-

stor șire. Succesele „Victoriei” — căci despre ea e vorba — au devenit an de an tot mai impunătoare. Ele sunt și trebuie să fie o mândrie pentru ori și ce om de bine. Și cu tot dreptul; pentru că „Victoria” în timp relativ foarte scurt s'a ridicat dela banca cu importanță teritorială, cum era ea acum câțiva ani, la rangul de bancă capitală, cunoscută, apreciată și de folos pentru aproape întregul nostru popor. Bilanțul ultim, publicat zilele trecute de „Victoria” este cea mai eclatantă dovadă cumcă afirmațiunile noastre nu sunt fără temei.

Din bilanțul „Victoriei”, care se prezintă din toate punctele de vedere în cele mai excelente condițiuni, ies la iveală câteva momente, pe care ne face o plăcere să le fixăm tocmai acum în proajma adunării generale a acestui fruntaș institut financiar al nostru. Înainte de toate se remarcă faptul, cumcă progresele „Victoriei”, cari ne-au surprins în ultimii trei ani prin mărirea lor, sunt în creștere progresivă, creștere, care de se va continua în aceeași măsură ca până acum, va fi de natură să ridice „Victoria” nu numai în șirul dintâi al băncilor românești, ci chiar în rândul celor mai de seamă bănci din țara întreagă. E în adevăr caracteristic, că în acești doi ani din urmă averea de sub administrația acestei fruntașe bănci a crescut cu nu mai puțin decât 10 milioane coroane. Această creștere, care în comparație cu activele „Victoriei” dela finea anului 1909 e de peste 70%, e așa de însemnată, încât eutezăm a zice că astfel de progrese — sub raport relativ — abia dacă va fi ajuns vre-o altă bancă din provincie. E un progres unic în felul său și nu ne îndoim că conducătorii „Victoriei” urmând politica lor financiară de până acum, vor fi în stare să asigure progresul realizat în trecut și pentru viitor.

Un al doilea moment caracteristic este că paralel cu dezvoltarea sa financiară foarte rapidă, „Victoria” menține neștirbită soliditatea bilanțului, soliditate care i-a făcut și în trecut multă onoare și care pare că vrea an de an să ajungă recorduri tot mai însemnate. Astfel în ultimul bilanț ne-a fost rezervată surpriza să vedem, că interesele tranzitorii anticipate sunt mai decât profitul realizat în cursul anului 1911, iar cele restante pare că-s luate — cum zice poporul — aproape numai de leac.

Raportul acesta atât de favorabil între interesele anticipate și restante ne arată nu numai soliditatea, cu care s'a calculat profitul anual, ci ne face să presupunem și cele mai frumoase rezerve latente de cari dispune „Victoria” din Arad. Și această presupunere a noastră este egală cu siguranța, căci dacă n'ar fi astfel nu ne-am întâlni cu o amortizare la mobilier de peste 12.000 de co-

roane. Numai unui institut cu un bilanț extrem de solid și cu însemnate rezerve latente îi dă mâna să și abserie dintr'odată și în suma așa de considerabilă întregul său mobilier, care desigur reprezintă o valoare cu mult mai mare ca cea amortizată.

Dar soliditatea bilanțului „Victoriei” este secundată și de o rațională întocmire a afacerilor și, special, de o sigură mobilitate a lor. Din cele aproape 25 milioane active ale acestei mari bănci românești peste 80% sunt valori ușor de mobilizat. În privința aceasta „Victoria” poate servi de model, mai cu seamă că cine cunoaște mai de aproape afacerile ei, e convins că activele de care vorbim, nu numai în teorie, ci și faptice sunt ușor de mobilizat. Toate aceste momente sunt de natură a răspândi încredere în toate părțile.

Dar momentul cel mai remarcabil pe care vom să-l scoatem la iveală în legătură cu bilanțul „Victoriei” este ultima sa emisiune în scopul ureării capitalului social, emisiune, care s'a desăvârșit în decurs de o jumătate de an. Credincioasă emisiunii sale din 1905 și ținând samă și de împrejurările specifice ale pieții financiare din Arad, „Victoria” a făcut o emisiune dintre cele mai frumoase. Prin această emisiune, care, cum se știe, s'a făcut pentru acționari cu un agio de 50% „Victoria” și-a menținut aproape neschimbată relația dintre capitalul social și fondurile de rezervă. Și chiar dacă această relație cu privire la fondurile de rezervă — s'ar fi redus într-o câțva, suntem siguri, că cu dotajia ce o vor primi acestea din profitul anului încheiat, se va ajunge iarăși proporția din trecut. Emisiunea ultimă a „Victoriei” a făcut pretutindenea și cu deosebire la cercurile financiare străine cea mai bună impresie, stabilindu-i o reputație dintre cele mai vrednice de invidiat.

Multe s'ar mai putea zice despre bilanțul și afacerile „Victoriei”. Creдем însă că e de prisos să mai continuăm. Bilanțul „Victoriei” nu are lipsă de comentarii nimănui. El se impune prin sine însuși. Și dacă cu toate acestea am ținut să punem pe hârtie aceste câteva reflexiuni, am făcut-o ca un tribut de recunoștință pentru aceia cari muncesc și trudesc pentru întărirea fruntașei bănci din Arad. Munca și vrednicia lor merită considerația tuturor oamenilor de bine”.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Nicolae Lenciu, Șerbăuț. Am primit 14 cor. în abonament. Pe anul 1911 cor. 2 și cor. 12 până la 1 Iunie 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu,
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

Leon Tolstol.

230

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

De mult știa Rostopșin că Moscova va fi părăsită, și totuși vestea aceasta comunicată sub formă de ordin din partea lui Kutuzow și primită noaptea, îl nimeri și-l irită pe conte.

Rostopșin fu cu atât mai iritat cu cât își simțea propria sa greșală. El lăsase la Moscova întreg avutul guvernului cu toate că primise ordinul de a-l pune la adăpost, și acum nu mai era chip s'o facă.

Toată noaptea Rostopșin dete fără încetare porunci și oamenii din suita sa afirmau că nu-l văzuseră niciodată așa de sunbru și de iritat.

— Excelența Voastră! Directorul administrației bunurilor patrimoniale vă cere instrucțiuni... Consistorul, senatul, universitatea... cer instrucțiuni... directorul închisorilor... directorul asilului de nebuni cer instrucțiuni...

Astfel, toată noaptea Rostopșin dete porunci scurte și iutate cari arătau că ele erau de prisos, că opera pe care o pregătise cu atâta grijă era compromisă prin voința cuiva și că acela va purta toată răspunderea celor care vor avea loc.

— Ei bine, spune imbecilului acela dela administrație să rămână pentru paza documentelor... Și de ce-mi tot împuiezi capul cu pompieri? Au cai, să plece! Nu trebuie lăsați pe mâna francezilor.

— Și ce porunci dă Excelența Voastră cu privire la directorul ospiciului de nebuni?

— Ce porunci? Toți slujbașii să plece... Cât despre nebuni, să fie lăsați a rătăci prin oraș: când avem nebuni în capul armatei, nebunii de aici pot foarte bine să umble în libertate.

La întrebarea: dar cu prizonierii ce era de făcut? contele strigă:

— Nummva ai vrea să-ți dau două batalioane pentru paza lor? Dă-le drumul tuturor.

— Dar, Excelența Voastră, sunt și prizonieri politici: Meksoff, Vereșaghin...

— Vereșaghin?... N'a fost încă spânzurat? strigă contele. Să mi-se aducă aci.

XLV.

Pe la nouă dimineața după ce trupele rusești ieșiră din Moscova, nimeni nu mai veni să ceară porunci lui Rostopșin; acei cari puteau pleca, plecau, iar acei cari rămăneau știau ce aveau de făcut.

Contele porunci să se înhane caii la trăsură pentru a merge la Sokolniki; în vremea aceasta el rămase în fotoliu, galben, făcut și cu mâinile împreunate.

Șeful poliției pe care mulțimea îl atacase în mod foarte puțin respectuos, și aghiotantul de serviciu care veni să vestească că trăsură era gata, intrară împreună în cabinetul contelui. Ambii erau palizi, iar șeful poliției anunța că o mulțime considerabilă se adunase în curte și cereau să-l vadă pe Rostopșin.

Contele nu răspunse nimic ci intră repede într'un salon luxos, se apropie de ușa balconului pe care voi s'o deschidă, apoi se roșgândi și se opri în fața ferestrei de unde putea să vadă mai bine mulțimea. Un lucrător înalt și voinic se ținea în primele rânduri, mișcând din mâini și vorbind cu un aer sever. Un căruțaș însângerat, care avusese o ceartă cu un cărciumar, stetea lângă

dânsul. Vuetul acestei mulțimi pătrundea prin fereastra în salon.

— Trăsura e gata? întrebă Rostopșin, îndepărtându-se dela fereastră.

— Este gata, Excelența, răspunse aghiotantul.

Rostopșin se apropiă de ușa balconului.

— Dar ce draacu vor ei cu mine? îl întrebă el pe șeful poliției.

— Ei spun, Excelența Voastră, că dorese să meargă împotriva francezilor, după cum ați poruncit... și ei se cred trădați. Mulțimea e foarte iritată, Excelența Voastră... Abia am scăpat din mâinile lor: de aceia îndrăznesc s'o sfătuiască pe Excelența Voastră...

— Te poți retrage; știu eu ce am de făcut, și fără sfatul dtaie.

El se ținea în fața usei balconului și privea norodul.

— Trăsura e gata? întrebă pentru a doua oară.

— Gata, Excelența Voastră... Ce porunci ați dat cu privire la Vereșaghin? Așteaptă în fața peronului, zise aghiotantul.

— Ah! strigă Rostopșin ca isbit de o amintire neașteptată.

El deschise ușa cu iuteală și pași hotărît pe balcon. Sgomotul vocilor încetă ca prin minune, toată lumea se descoperi și toți ochii se atințiră pe conte.

— Bună ziua, copii, rosti Rostopșin cu glas tare, vă mulțămesc că ați venit. Vin numai decât în mijlocul dvoastră, dar mai înainte trebuie să isprăvim cu trădătorul. E de datoria noastră să-l pedepsim pe răufăcătorul care a făcut să piară Moscova. Așteptați-mă, mă întorc numai decât.

El intră repede în apartament, trântind ușa cu sgomot.

Un murmur de mulțumire străbătu mulțimea.

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«.)

CĂRAMIZI

se capătă la subscrisul din fabrica lui de cărămizi de lângă apropierea gării.

KIRLE ANTAL,

Arad, Florián-u. 6. b.

Numai pentru acei fumători

*cari având în vedere sănătatea lor
jertfesc cu 1—2 fileri mai mulți pe zi*

Specialitate „Club”

120 foițe

20 tileri

70 foițe

12 tileri

0 cutie tuburi (100) 70 tileri

La sfatul medicilor sunt atât foițe cât și tuburile libere de Bronn și materie de tipar, precum și grăsime (aşanumita „Anbré”) dar totuși ori-ce tub și ori-ce foiță are marca și iscălitura fabricantului „Modiano” împreunate cu presiune de apă.

Se poate cumpăra în or-ice trafică. — Depozit la Huszerl M. Trafică de specialități, Arad.

TIMBALE!

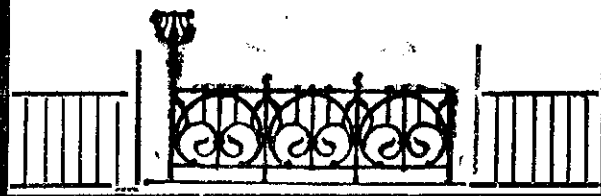
Timbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

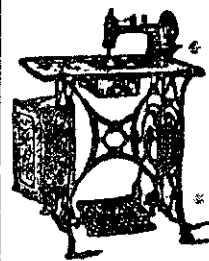
Prețurenturi, la cerere, se trimit gratis. Corespondența întrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbească.

ILIE BURA,
lăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ,
Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).

Primește ori ce lucrări de bransa aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare tofelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pelângă preturi ieftine și serviciu pu actual.

Prima calitate.

Mașini de cusut »Singer« calitate bună, pentru femei cu 30 fl. (karikahajós) tot pentru femei 42 fl., centralbobin 47 fl., cu 5 cutii din oricare soiuri 55 fl., cu luntre scufundătoare (süllyesztő karikahajós) — centralbobin fără sunet, artistic lucrate, un adevărat decor pentru casă cu

65 fl., precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — livrează:

KRAUSZ HENRIK,

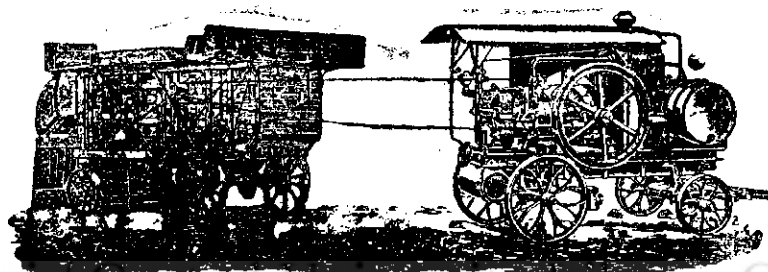
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.

Rezinătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimis gratis și franco.

Fabrica de mașini și
turnătorie de metale

Fürst Antal, Timișoara-Fabrică
Șirul stâng al Begei nr. 11. — (în casa proprie).

Primește spre lucrare: *diferite piese pentru mașini de abur, în ori-ce mărime. Garnituri complete pentru mori și fabrici de spirt.* Cilindrele se găuresc la fața locului fără desaranjament.

Ori-ce reparație la cazan ori mașini o face în execuție solidă, cu preț foarte ieftin.

Fabrică: *Cazane nouă pentru aburi și dulapuri p. locomobile.*

Ciselește și curăță cilindre pentru mori.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1911.		1912.	
5 Februarie		28 Ianuarie	4 Februarie
ACTIV			
168 950 708	119 342 708 Rezerva metalică aur	157 460 915	219 496 058
	49 608 000 » trate aur	61 958 000	219 418 915
1 027 589	Argint și diverse monete		724 574
101 639 445	Portofoliu român și străin		843 480
	*) Impr. pe ef. publice	6 338 500	152 859 040
23 338 387	» în cont curent	6 091 353	163 144 376
11 999 924	Efectele capitalului social		12 112 775
17 994 307	Efectele fondului de rezervă		12 429 853
4 301 621	» » amort. imob. și mașin. de imprim.		11 999 791
6 018 908	Imobile		17 636 577
723 829	Mobilier și mașini de imprimerie		4 216 621
259 071	Cheltueli de administrațiune		6 090 631
110 961 045	Depozite libere		6 090 672
21 828 023	Conturi de valori		795 854
43 077 304	Conturi curente		795 942
			179 931
512 120 161			116 988 840
			116 564 765
			27 739 968
			23 934 026
			75 804 772
			68 942 216
			646 625 432
			646 209 911
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
30 030 309	Fond de rezervă	32 057 360	32 057 360
4 376 124	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim.	4 682 522	4 682 522
324 245 450	Bilete de bancă în circulațiune	441 020 130	442 733 740
491 064	Dobânzi și beneficii diverse	437 235	544 115
110 961 045	Depozit de retras	116 988 840	116 564 765
30 016 229	Conturi diverse, sold	30 439 345	37 627 409
512 120 161		646 625 432	646 209 911

Scomptul 5%
*) Dobânda 5%

Oltoiri de struguri

expediază, garantând de soiuri viță americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Küküllömenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 16.** (Nagyküküllömege).

Postiți și cereți prețuri curente ilustrate. Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Dacă stropești cu „FORHIN”

I - ai mai puțină bătaie de cap,

II - a lucru mai puțin,

III - a cheltuială mai puțină!

deoarece »FORHIN«-ul este **MICTURA DE BORDÓ** adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frunzele umede. La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Multime de scrisori de mulțumită și recunoștință. Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordoipor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica

„FORHIN” BUDAPEST, VI., VAGZI-ÚT 93.

MOBILE IEFTINE ȘI BUNE

să pot procura numai la

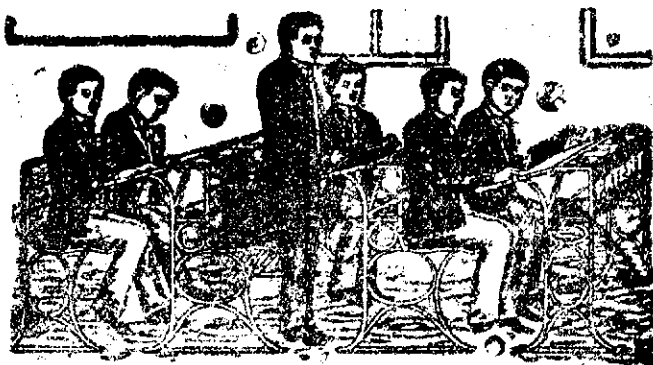
Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

Sibiu—Nagyszeben, Strada Sării—Salzgasse 37. Telefon Nr. 47.

Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască a cerceta, (și fără a cumpăra) **MAREA EXPOZIȚIE** de totfelul de mobile de artă și simple, care stă zilnic spre vedere publică. Se atrage atențiunea asupra **Atelierului propriu de SCULPTURĂ și TAPIȚERIE** de primul rang.

Executăm toate lucrările de lipsă la biserică nouă și vechi. — Orice comandă se efeituește prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanță și cu prețurile cele mai moderate.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci higienice de școală și moblarea locuințelor, hotelor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

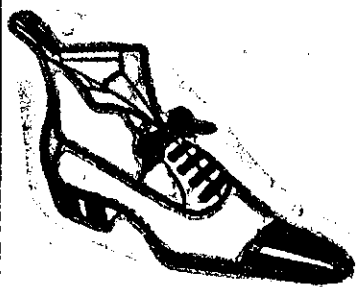
— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Pregătite în atelierul său propriu.

Anton Juratsch, pantofar pentru domni, dame și copii,

Nagyszeben, Strada Reisper nr. 11.

Recomandă în atenția on. public din loc și provincie

prăvălia sa de încălțăminte

pregătite în atelierul său, după cerințele modei și ortopediei, cu prețuri foarte moderate.

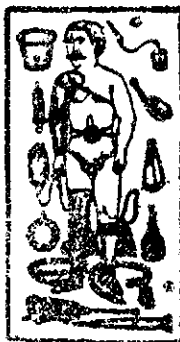
Reparațiuni execut ieftin!

Prețurile cele mai moderate!

Guidó Becsi

pregător de bandaje,

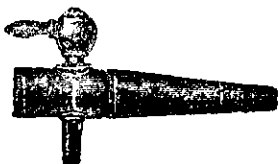
Sibiu—Nagyszeben, Reispergasse Nr. 7.

Serec omandă pentru executarea tuturor aparatelor ortopedice: **Dreptțitor, aparate de rezimat, mers și întins, mâni și picioare artificiale,** mai departe **bandage pentru surpături,** ori-ce formă și execuție, **cingători de gumi, ciorapi de gumi** și toate articolele aparținătoare acestei specialități. — Depozit de **articii chirurgice, irigatoare, vată** pentru ajutoare la nașteri, **șofă pentru așternuturi de pat Rico,** cingători higienice pentru dame 1 duzină 1 cor. — **Specialități franceze de gumi.** Trimitere discretă. În caz de lipsă Vă rog pentru comanda D-voastră.

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să află de vânzare la

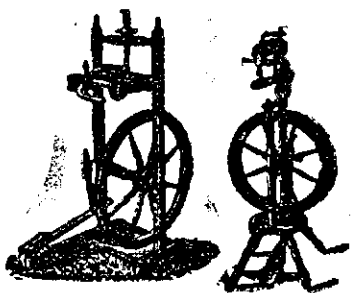
Emil Krauss,

strungărie și atelier cu putere motorică.

Sibiu—Nagyszeben,

Margarethengasse Nr. 5.

Ori-ce roată ce nu merge bine să primește înapoi.

Nou atelier de dulgherie

Am onoare, a aduce la cunoștința On. public că am deschis **atelier de dulgherie și măsar în Arad, str. Wesselényi Nr. 1.** Iau spre lucrare totfelul de lucrări la edificii, mobile, portale și aranjamente de prăvălii, executându-le conform tuturor cerințelor moderne, cu prețuri ieftine.

Rog sprijinul On. public

Papp János, măsar și dulgher
Arad, str. Wesselényi 1.

Hotelul și ospătăria „Magyar Király”

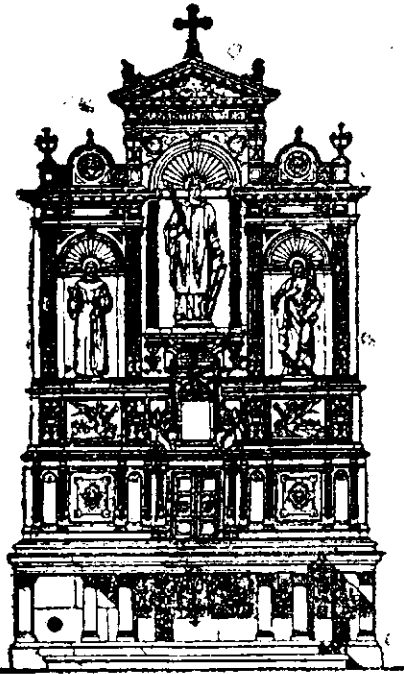
Ați onoare a atrage atențiunea on. public asupra
hotelului și ospătăriei
mele, unde servesc cu vinuri curate, cu mâncări gustoase
calde și reci.

Prețuri moderate! Serviciu conștientios!

Odăi curate!

Recomandându-mă în atențiunea on. public, sunt
cu toată stima

Porczán Lajos, ospătar.

Gaál József,

măsar,

Nagyvárad, Csengeri-utca 21. sz.

Liferează cu preț ieftin ar-
ticole de măsurie pentru
**biserici, școale, farma-
cii, prăvălii și birouri**
cu prețuri foarte ieftine.
Trimitte la dorință planul
și nota cheltuielilor. — La
comandă mai mare scă-
dere de preț.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

GEORGE RUMMEL

SIBIIU, HONTERUSGASSE Nr. 15

se execută costumele cele mai bune și strict
englezești, precum și alte haine. Pune la
dispoziția stim. dame cele mai nouă și cla-
sice journales. Ori-ce comandă se execută în
8—10 zile. — La damele din provincie iau
probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu
le execută în 12 ore. — **Convîngerea e si-
guranța cea mai bună!** — Rugând sprijin

Cu stimă:

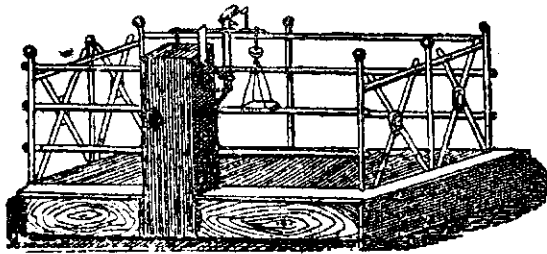
GEORGE RUMMEL.

Tokodi Testvérek,

fabricanți de cumpene.

Hodmezővásárhely,
Lánc-utca.

— Szeged,
Bokor-utca 10.

Recomandăm *comerci-
anților, proprietarilor
de mori, agricultorilor
și măcelarilor*

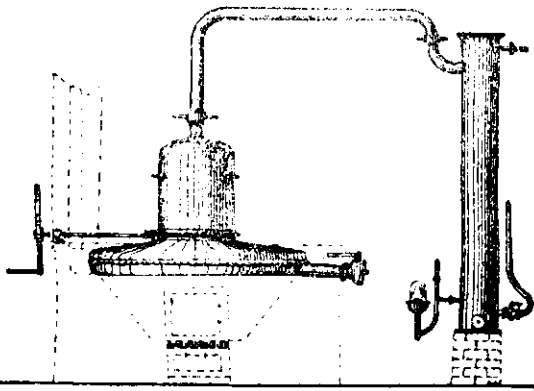
cumpenele

noastre, pregătite din
cel mai bun material.
*Cumpene, cântare de-
cimale din fier cu ba-
lanțe de oțel, infractu-
rabile, autentificate. —
Pentru România life-
răm și neautentificate.*
Comercianților le dăm
rabat. — Catalog la
cerere trimitem cu re-
întoarcerea postei.

Arányi Adolf, fabrică de obiecte de aramă

Ujpest, Lőrincz-u. 7. (în casa proprie.)

Fabrică și liferează, în cea mai excelentă execuție: **CAZANE** de fier

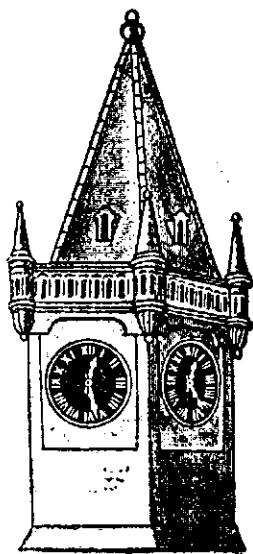
rachie, precum și
**garnituri com-
plete** pentru fa-
briци chemice, fa-
briци de bere, al-
cool și rachie, mai
departe vane de
scăldat, — sobe
pentru camere de
baie, cazane și căl-
dări cu vatră și în
fine țevi de ara-
mă roșie cu pre-
țurile cele mai ieftine. Catalog trimis
gratuit.

Fabrica nouă de OROLOAGE DE TURN

Sarkadi Zoltán & Comp.

fabricanți de oroloage pentru turnuri în
Nagyvárad, Damjanics-u. 30.

(Casa proprie)

Recomandă introducerea admirabilelor oro-
loage de aramă, cari trebuie să trase tot la 8 zile
odată, pentru *biserici, palate, primării, fabrici și
căsări*. Se pregătesc oroloage pentru prețuri
convenabile, garanție mai mulți ani. Parohiilor și
primăriilor se vând și în rate lunare. Repararea
orologelor de turn se execută cu minuțiozitate.

Primul și cel mai mare depozit de piane

W. P. Richter,

Brașov—Brassó, Fekete-utca 29.

Liferează: pianе, harmonici
și pianine, fabricație Bössen-
dorf, Schreihoffer și Förster.

Imprumută pianе în
condiții favorabile.

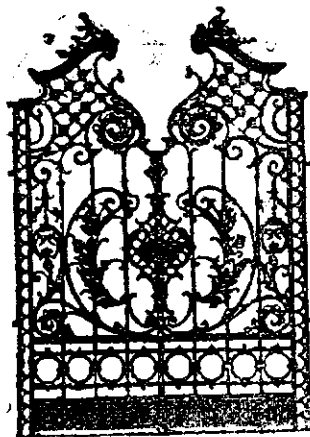

FRITZ W. LOEW,

lăcătuș artistic și pentru
clădiri.

Sibiu, Potschengasse Nr. 11.

Se recomandă la ori-ce lucrări
de lăcătușerie artistică și pentru
clădiri precum: strângerea în fier
a clădirilor, pregătire de balcoane,
foisoare, îngrădituri la morminte,
porți, casse de păstrare contra
incendiului, basreliefuri precum
și piese pentru biserici. Lucrează
și după desen cu prețuri ieftine.

Schwalb Adolf fia Vilmos

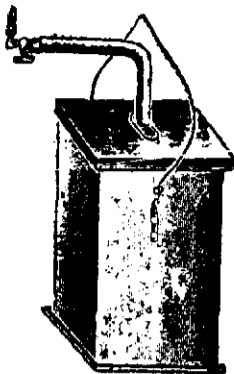
tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește toffelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cano pentru olei, lack ori petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

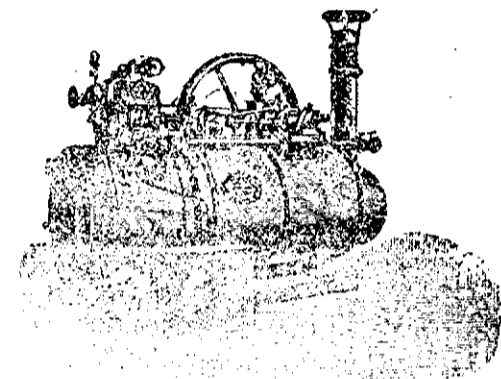
Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Prima industrie de cazane din Ungaria de sud.

Szatmáry Mihály, turnător de cazane,

Szeged, Szentháromság-utca 41. sz. (casa proprie).

Aduc la cunoștința on. public, că atelierul meu de cazane l'am înouit cu diferite mașini, așa că sunt în stare să satisfac ori-ce comandă. Pregătesc cazane pentru abur, repar cazane la mori, corăbii, cazane de apă, petrolu, spirt și chiar și cazane la locomobile.

Valorizare de nisip

Cine are nisip mult, să ceară în interesul propriu, următoarele cataloage și prospecte:

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
- F. A. Fabricarea țiglei de beton, orânduită la lucru de mână.
- Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.
- B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
- C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

Szántó és Beck, ingineri, fabrică de mașini pentru industria de nisip.
Budapest, VIII. Viola-u. 7.

Schrimpl Szaniszló

cea mai mare turnătorie și fabrică de luminări de ceară în Ungaria de sud
Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca.

Recomandă comercianților: turte și prăjituri cu miere, precum și luminări de ceară, albe și colorate, facile cu preț moderat. — Bisericeilor se dă la cumpărarea de luminări rabat. — Comandele se îndeplinesc prompt.

Ligeti

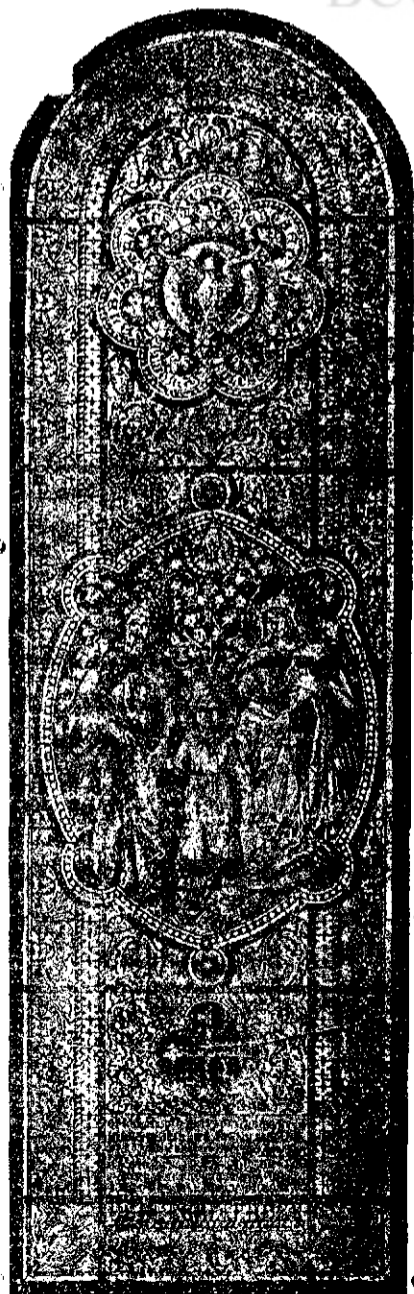
Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă de la cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor gr. cat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericeii noi zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

Cum să ne apărăm contra durerilor de stomac ? !

Contra durerilor de stomac, foarte lăzite în timpul mai nou între omie-nire, trebuie să ne apărăm dela început, folosind spre acest scop

Nectarul Dr. Engel

căci, un stomac sănătos și o bună mistuire, formează fundamentul unui corp sănătos. Cine dar vrea să-și mențină sănătatea până la adânci bătrânețe, se întrebuințează

Nectarul Dr. Engel

renumit în urma succeselor de până acum !

Acest nectar compus din diferite sucuri aromatice și vin, exercită în urma compoziției sale o influență binefăcătoare asupra mistuirii, e asemenea unui licheur de stomac, ori vin de stomac și nu are absolut nici o urmă stricăcioasă. Sănătoși și bolnavi pot așadar lua Nectar fără a-și strica sănătatea. Nectarul ajută cu o întrebuințare rațională la mistuire și la formarea sucurilor

Astfel se impune tuturor, ce volesc să aibă stomac sănătos, întrebuințarea

Nectarului Dr. Engel

„Nectarul este un excelent mijloc împotriva catarului, sgtreiturilor durerilor de stomac, a mistuirii anevoioase, și a greței. Se mai întrebuințează contra contipației, a colicei și a palpitației de inimă. Aduce somn și apetit, fiind bun contra insomniei, indispoziției durerilor de cap și acceselor nervoase. Folosit în cercuri mai largi s'a constatat că aduce veselie și poftă de viață.

NECTARUL se poate cumpăra în sticle de 3 și 4 coroane în farmaciile din Arad, Ujarad Glogovác, Gyorok, Ménes, Paulis, Lippa, Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornya, Világos, Egres, Nádas, Berzova, Orczifalva, Merczifalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Szt. Péter, Perjamos, Szemlaá, Szárafalva Nagylak, Palota, Alberti, Mezőhegyes, Batonya, Marczib, Dombegyháza, Kurtics, Uj-Szent-Anna, Pankota, Silingya, Taucz, Szlatinaa, Baja, Kaprucza, Bresztovác, Rékás, Gyarmata, Bruckenau, Zsadány, Szent-András, Kis-beckerek, Mehala, Temesvár.

Păzitivă de imitații!

Cereți expres „Nectar Dr. Engel”.

Nectarul meu nu e ceva miraculos. Are următoarea compoziție: Samos 300-0, Esența de vin 150-0, Sirop de micură 100-0, Vin roșu 100-0, Sirop de cireșe 100-0, Sirop de fragi 20-0, Aromă de Veremli 30-0, Anis etc. . . a 100. Aceste se mestecă.